

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Tiskovni sklad „Vigredi“.

Došli so nam še nastopni prispevki:

Popca Planinc, Videm	Din	10'—
Ivana Omahen, Bela cerkev	»	10'—
Orliški krožek, Radeče	»	20'—
Mina Veber, Celje	»	3'—
Stare M., Križe	»	5'—
Robič, Vič-Glince	»	10'—

Skupaj danes	Din 58'—
Zadnji izkaz	» 2.217'75

Skupaj Din 2.275'75

Najtoplejša zahvala, ki bōdi nova prošnja vsem onim, ki se doslej še niso odzvali !

Uprava dekl. ksta „Vigred“.

Mehanično umetno vezenje zastorov, perila, monogramov, zastav, oblek, entlanja, vložkov in čipk, ažuriranje.

Matek in Mikuš, Ljubljana

poleg hotela »Štrukelj«

Predtiskanje in prebadanje vzorcev za ženska ročna dela. Brezkonkurenčna izvršitev in zelo cena! dela.

Vsebina:

Svečka	25		Rožni dom:	
Večerni razgovori pri gospej Eli	26		Francka G.: Vigrednica v kuhinji	40
Dr. P. R. L. T.: Delo in življenje Henr. Brey	27		Vetriču	41
H. B. — A. L. »Je pa davi slan'ca pala . . .«	29		Nace Cuderman: Tebi, Vigrednica moja!	42
Iva: Vrnitev	34		Od srca do srca	42
Slavko Savinšek: Slikarstvo	35		Vigrednica - gospodinja	44
Vita: Sestrici Nilki v spomin	36		Organizacija:	
A. Bošte: V spominsko knjigo	37		Iz orliške centrale	45
Slavko Savinšek: Iz življenja v življenje	37		Sestre sestram	46
Miriam: Sestra — sestri!	40		Kako je drugod	47

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

LETO V / V LJUBLJANI, 1. FEBRUARJA 1927 / ŠTEV. 2

R. L. T.

Svečka.

„O blagor vam, ve svetlobele sveče,
Pred Jezusom, o trikrat blagor vam ...“

Svečnica — praznik lučic, praznik otroških smehljajev, začudenih otroških oči, rahlo odprtih ustec.

Pa tudi tvoj praznik, sestra!

Ali ni tvoje življenje kakor bela sveča?

Neko blagoslovljeno uro jo je ljubeča roka prižgala. Sprva je plamenček boječe in negotovo trepetal, tuintam morda že pojema! ... Ljubeča materina roka pa je sklonjena štela utripe drobnega srca in molila za življenje deteta, se borila morda z Bogom skozi dolgo noč in šepetala molitve, ki jih nima noben molitvenik, ker so nežne kakor dih srca ...

Tako je izprosila tvoje življenje. Lučka je veselo trepetala, plamenček se je dvigal in širil; iz otroka si postala nekega dne dekle. Petnajstletna, sedemnajstletna ...

Ali je še bela tvoja sveča, sestrice? Ali gori plamen tvojega življenja v čistem sijaju? ... Naj odgovarjajo tvoji dnevi, tvoje noči ... In čuvaj, čuvaj z neizprosno roko prebeli sijaj!

In je še praznik tvoje duše, sestra?

Pred seboj vidim sliko.¹ Deklica, otrok še, osemletna, morda desetletna, drži z levico svečo, z desnico objema plamen, skozi prste prose vajo žarki in ji oblivajo obraz, lase ... Živa slika naše duše. Ob krstu je ta svečka zasijala v prečudežnem sijaju božje milosti. Nato jo je dobil angel varuh v varstvo, dokler ni naš um dozorel in nismo sami postali vladarji in vladarice v svetem kraljestvu. Prišel je dan prvega boja: lučka je trepetala, plamenček se je zvijal in prosil varstva in bele dlani, ki bi ga čuvala strupene sape. Mogoče si tedaj zmagala in tudi še poslej ... Ali vedno? Ali še zmaguješ? Ali ti je beli plamen v tvoji duši — posvečujoča milost — še tako ljuba?

Sestra, ta mesec je posvečen čistim lučkam ...

Če tvoja svečka ne gori, daj, prižgi jo znova in čuvaj, čuvaj prebeli plamen!

¹ H. Frauendorfer-Mühlhaller. Nedolžnost.

Večerni razgovori pri gospej Eli.

(Običajna sprejemna ura. Navzoči so: Magda, Leon Ansgar, gospa Ela, njen soprog zdravnik, hčerka Marjanica.)

MAGDA: Zadnjič ko sva šla skupaj domov je bila pot prekratka, da bi se o vsem pomenila. Ostala sva pri knjigah.

LEON ANSGAR: Se spominjam. In tudi tega, da ste Vi trdila — odrasli lahko bero vsako knjigo.

MAGDA: Mar ne?

ZDRAVNIK: No, kar nadaljujte! Tudi mene zanima to vprašanje. Ker smo ga zadnjič pri časopisih načeli, ga danes pri knjigah lahko končamo. (G. Ela naliže čaja doktorju.)

LEON ANSGAR: Gospodična Magda, mnenja sem, da je tisto govorjenje odraslih: nisem več ctrok, sam lahko presodim, meni ne škoduje nobena knjiga, — le znak nepoznanja samega sebe ali pa hotene slepote.

ZDRAVNIK: Hctena slepota? Nepoznanje samega sebe? Kako to?

MAGDA: Da, kako to? Tudi jaz ne razumem, zakaj bi odrasel človek ne smel svobodno voliti knjig-prijateljev, ki jih hoče čitati.

LEON ANSGAR: Samo prijateljev, gospodična?

MAGDA: Seveda so to moji prijatelji, ki me dvigajo, širijo obzorje, zabavajo, raztresajo, tolažijo in vedré.

LEON ANSGAR: Ali ni med temi prijatelji tudi mnogo skritih sovražnikov? Ali imate res po vsaki prebrani knjigi zavest nekaj sem pridobila? Ali ni tu in tam okus nekako grenek? Ali je res vseeno, če berete kak omleden roman z običajnim srečnim koncem, ali pa če čitate umetnino? Ali je mogoče, da na Vas enako vplivajo zli značaji, kot veledušni in plemeniti? Če je res gospodična, da pri Vas ni razlike, ali se strasti, nevera, nezvestoba, vladehlepnost, razbrzdanost, proslavljajo ali pa plemenite lastnosti: pctrpežljivost, zvestoba za vsako ceno, odpoved, usmiljenje, odpuščanje prezirajo — potem, gospodična, niste navaden človek, ampak angel.

MAGDA: Gospod doktor, predaleč greste, tega nisem trdila.

ZDRAVNIK: Magda, ne vem. Končno, iz česa pa obstoja roman? Če resno preudarim: zlo se bojuje prcti dobremu — ali recimo zli značaji se bore z dobrimi. Od pisatelja je odvisno, kako to popiše. Zvestoba, nevera, strasti, sovraštvo, ckrutnost in ne vem kaj še, lahko umetnik tako opiše, da nas omami, prevari za naš boljši jaz.

MAGDA: Je nekaj resnice v tem, toda pameten človek zna ločiti, preudariti, razsoditi.

LEON ANSGAR: Gospodična ali znate tudi zapreti knjigo v hipu, ko Vam vest, tajni glas v vas samih pravi, tega ne, to ne smeš...

MAGDA (vidno zardi).

LEON ANSGAR: Nisem hctel biti oseben, in ni mi za odgovor, toda gre za načela.

MAGDA: Ampak prosim vas, koliko knjig je, ki nas samo zabavajo, ki nimajo tako visokih nalog, ki jih vi rišete.

MARJANICA (pritegne): To je pa res, meni se hoče tuintam tudi takih knjig.

LEON ANSGAR: Gospodična Magda je prej trdila, da so knjige njeni prijatelji.

MAGDA: In še trdim.

LEON ANSGAR: Pctém ni ravno odlika biti Vaš prijatelj.

ZDRAVNIK in MARJANICA (zaeno): Ostri ste, gospod doktor.

LEON ANSGAR: Samo dosleden. Priznani filozof Sombart trdi, četudi ni katoličan, in ne ravno ozkosrčen, da vsaka knjiga, ki ne korist, že škoduje.

GOSPA ELA: Povsem res. Človek postane ali površen, ali pa vzame resne stvari tako lahkotno in mimogrede.

MAGDA: Kar tako se pa ne vdam. Marjanica reci no papanu naj mi pomaga!

ZDRAVNIK: Magdica, sem sam hotel vprašati našega doktorja, kaj o meni pravi, ki kot dolgoletni zdravnik s skušnjami, po njegovem ne bi smel brati vseh knjig.

LEON ANSGAR: Gotovo ne. Saj so tudi knjige, ki nič ne govore o strasteh, ki so hladne kot led in samo strastno razpravljajo o namenu in pomenu človeka. Kot zdravnik ste doma v svoji stroki, ne pa v modroslovju ali bogoslovju. In tu se morate zaupati tem in onim, kakor se filozofi in teologi zaupajo vaši roki in vašemu svetu. — Sicer pa smo o tem že deloma razpravljali. Ker pa le vrtate...

ZDRAVNIK: Nič ne de. Jasnost je vedno dobra.

MARJANICA: Ker ste že glede knjig, ki jih človek navsezadnje poljubno lahko odloži, tako strogi, kaj pa mislite o prijateljstvu med ljudmi, med moškimi in ženskami?

LEON ANSGAR: Za danes bo dosti naše vojske. Kaj ko bi nam gospodična Magda hotela nekoliko zaigrati na klavir.

MARJANICA: Pa prihodnjič o tem.

MAGDA: Ne, sem še huda na Vas.

LEON ANSGAR: Ali me niste lansko leto prosili naj bom Vaš prijatelj?

MAGDA: Seveda, toda kaj ima to opraviti z Vašo ostrojtjo danes.

LEON ANSGAR: To, da znanci s mejo biti tuintam odkriti in ostri, pravi prijatelji pa morajo biti. Razumete?

MAGDA: Vedno se izmuznete. (Vstane in sede h klavirju.)

ZDRAVNIK: Ti, Marjanček, nam boš pa nekoliko zapela...

(V mrak zazvene akordi Chopinove sonatine.)

Dr. P. Roman L. Tominec O. F. M.:

Delo in življenje Henriette Brey.

Ko beremo zgodbe in povesti in se potapljamo z rastočim zanimanjem v tuja življenja ter se smejemo in jočemo, trpimo in ihtimo s tistimi tujimi in zopet tako čudno znanimi ljudmi — nas nehte obide želja zvedeti tudi iz življenja tistega človeka, ki je umel naše srce tako ganiti in nam daljo in tujino tako približati.

V letošnji »Vigredi« izhaja povest in zgodba dekliškega življenja: »Je pa davi slan'ca pala«. Pisateljica, Nemka, Henriette Brey je bila tako ljubezniva, da je na našo prošnjo in na tajno željo premnogih Vigrednic poslala svojo sliko in opis svojega življenja.

Severno od staroslavnege mesta Aachen leži sredi ravnine staro, malo, tiho mesto Geldern. Posebne vrste ljudje prebivajo tam. Nekako tiho vase zaprti, zamišljeni in globokoverni ter polni pravljič. Kctiček zemlje, ki rodi neznane pa često zelo nadarjene umetnike.

Tu je bila rojena v družini Breyevih — oče je bil priznan in iskan cerkven slikar — Henrieta. Dne 15. novembra 1875 je zagledala luč sveta. Bila je že tedaj slabotna in zelo nežnega zdravja. Edina med otroki povsem

tiha in ljubeča samoto. Njene slike iz otročjih let razodevajo tu in tam nekaj otožnega in zopet otroka, ki zgodaj misli in vidi in čuti življenja bol in radost kakor odrasli. Neizbrisen vtis je napravil nanjo prvi sprehod v gozd. Takole piše sama o sebi: »Nepopisno me je vse to prevzelo. Strmela sem in se čudila in čudila. Kakor skrunitev se mi je zdelo, ker so bili drugi otroci tako glasni. Midve s sestro sva šli sami. In tedaj — kako dobro se še spominjam — sem bila že v oblasti pravljič: Jorinda in Joringel in Repoštev in palčki ter vile s prozornimi pajčolani, vse okoli mene je zaživelo v skrivnostnem življenju...

Strah naju je prevzel in držeč se za roke sva stekli s sestrico iz gozda.«

Toda ta leta brezskrbnih otroških sanj so kmalu, tako kmalu minula. Bila je pogosto bolna in že po naravi zamišljena in izredno globoka, je ob takih urah še posebno rada mnogo brala in se učila. Pri tem pa ni postala samosvoja, ne, ljubila je svoje in jim stregla po svojih slabih močeh. Zlasti je ljubeče posvečala svojo skrb mnogo let mlajši sestrici Hedviki.

Nekako petnajstletna je poslala svoje literarne prvence v svet. Kako je nestrpnost pričakovala dne, da bo prvič videla svoje misli tiskane. In kako je bila vesela prvega honorarja! Sedaj je imela vedno kaj malega denarja na razpolago, da uteši svoje drobne dekliške želje. Saj jih ni bilo mnogo... Zakaj bolezen se je jela še pogosteje oglašati in oditi je morala v bolnico. Sicer se ji je tuintam zboljšalo, vendar brez skrbne nege in postrežbe ni

šlo več. In komaj sedemnajstletna... Saj same veste, kako tedaj kliče življenje in narava in lepota sveta in solnce, solnce. Vsega tega zanjo od tedaj naprej ni bilo. Pač so jo skrbne roke še vodile tu in tam na vrt, ji prinašale cvetja in rož, ki jih je tako zelo ljubila in jih še ljubi, toda zavest: sama ne, sama ne, kako je moralo biti to grenko... Kako močna mora biti duša, ki gre preko tega in ostane vedra ter se ne zapre solncu!

Sprva je živela pri eni izmed sester, ki je dobila mesto učiteljice v nekem majhnem mestecu ob Renu. Mlajša, že omenjena Hedvika, je obema gospodinjala in živele so vse tri v pristrčni sestrski ljubezni, dokler ni sledila najprvo starejša sestra in za njo mlajša klicu izvoljenega moža. In Henrieta je ostala sama... Pa je imela tudi ona vroče srce in tedaj v tistih težkih urah je tožila:

»Ah zame ni rdečih rož in zame ne cveto...
Samo pasijonka mi še preostaja...«

In še ni bilo dovolj trpljenja, sestra sta odšli, njej se je bolezen shujšala in oditi je morala v bolnico. Dolgi dnevi, še daljše noči in sama, sama. Bili so to boji, težki in temni, da jih le izredne in globoke duše zmagovito preneso. Njene pesmi iz tistega časa so prepojene s srčno krvjo in pripovedujejo o trpljenju in zmagah:

»Prosila sem, ko prosijo uboge duše,
Jokala, kot jočejo otroci brez mamice:
»Daj mi znamenje, Gospod, samo en znak!«
In ihte sem prisluškovala v temno noč,

— — — — —
Da bi morda začula glas, ki bi mi odgovor bil...
Toda Gospod je molčal!
In brez tolažbe, brez upanja in vsa zapuščena
Sem molče ležala mnogo dni, mnogo noči
In obup je segal v moje srce...«

Tedaj je posijal v njeno zapuščenost prvi žarek in za njim drugi in tretji. Gospod ji je dal odgovor. Začela je svoje gorje in svojo bol izročati papirju. Pred njo so vstajale podobe in postave vse polne življenja, začela je oblikovati, pisati, vlivati bežnim sencam krvi in življenja. Tako so nastale pesmi, ki pojejo in vriskajo, ihte in med solzami otožnih ur slutijo božjo dobroto. Tako so nastale povesti, novele, pravljice tako bogate na lepoti, da človek ne veruje in ne doume, kako more iz srca, ki je bilo tako v trpljenju in boli preizkušeno, vreti toliko lepote, toliko tolažbe. Ne pozna se tem znanivkam miru in ljubezni, veselja in brezskrbnega smeha, otroške razposajenosti in solnca, da so nastale in rasle v tihih nočeh brez spanja, v bolečini in dolgotrajnem trpljenju. Moč za to pot, za to zmago nad telesnostjo, ki je bila in je še pribita na križ bolniške postelje, ji je dala živa in močna vera. In prav ta odseva tako prikupno iz vseh njenih del.

Dosedaj je dala pisateljica svetu okoli petindvajset povesti daljših in krajših. Vse pa nosijo v svet eno misel: Otroci božji smo na potu v novo domovino. Krasno popisuje svojo ožjo domovino in zlasti vtise prve mladosti, globoko se vtaplja v duševno življenje ter z nepopisno fineso razpravlja o najtežjih vprašanjih. In še eno prednost ima: nikoli ne prestane biti umetnica. Kljub globokosti piše vedno tako, da potegne čitatelja s seboj, da pozabi na vse in živi z ljudmi iz njenih povesti.

Njena slika govori. Na prvi pogled ni lepa. Okoli oči pa je nekaj, kar obeta globoko umevanje in okoli ustnic je poteza, ki govori o tisoč srcih, katerim so te ustnice šepetale tolažbo.

Umetnica živi sedaj v bolnici v industrijskem mestu Elberfeldu. Še vedno piše in ustvarja. Ker je pa roka tu in tam preslabotna, mora večinoma narekovati svoji tajnici. Tako je nastala tudi njena povest, ki jo berete sedaj: »Je pa davi slan'ca pala...«

Henriette Brey — A. Lebar:

„Je pa davi slan'ca pala...“

(Narodna pesem.)

(Nadaljevanje.)

Danes nima Tinka niti malo veselja poslušati teto Lizo. Neki nemir, nekaka vročica je v njej. »Teta Liza, kako morete le vzdržati v tej samoti?« vpraša in popravlja odejo. »Vsa ta dolga leta — tako bedno življenje... in nikogar svojega!«

Bolnica s tresočo roko poboža Tinkino: »Otrok, vedno mislim: Bog že vé, zakaj je to dobro. — Pokoro delam, da bo v vicah krajša. — O, Tinka, Tinka, ni v življenju vse rožnato, kakor izgleda! — In končno, ko bomo ležali tam gori za cerkvijo, ne bo nihče več razmišljal, če smo tu pa tam

malo stradali, prezebali, če je bilo srce samo samcato. Tedaj šele prične pravo življenje!»

Tinka se je stresla. Ne, ne, je kričalo v nji! Takole živa zakopana!

Če je to tudi usoda njene bodočnosti... Če bo nekoč tudi ona tako ležala, od vseh zapuščena...

»Na smrt se že uprav veselim,« je dalje kramljala bolna Liza. »In na lepa nebesa! In, glej, Tinka, tam v predalu — je moja obleka za mrtvaški oder — če mi naenkrat srce odpove. — Vse na roko sešito. Sama sem delala več let. — In pripravljena sem tudi, kadar me Bog pokliče!«

Kurja polt je spreletela Tinko. Prav nič ni mogla razumeti veličino te preproste duše; le kakor v zrcalu je gledala svojo bodočnost, za las podobno Lizini sedanjosti.

Stran! Proč iz bede domače hiše! Saj kakor pijavka srka srčno kri.

Razburjena je mrmrala Tinka nerazločne besede, prišla narahlo Lizino, od revmatizma vso skrivljeno, roko in se obrnila k vratom.

Toda pri vratih se je sunkoma okrenila, vsa zardela: »Teta Liza, vedno ste bila dobra z mano... Z Bogom!« in planila skozi vrata.

»Tako čudna je bila danes Tinka?« se je vprašala Liza, ko je ostala sama. »Ljuba Mati Božja, varuj ubogega otroka!«

Zunaj je naletela Tinka, vsa omotena in splašena, na Fonza. Ušel je pri Lomškovih od dela in zdaj koraca, mrmraje in godrnjaje, proti napol podrtemu domu.

Ko zagleda Tinko, se mu odpro usta uprav do ušes v všečen smeh. Tinka, to je ena! Da ji je nabral šopek, je rad prehodil najbolj oddaljene travnike. —

Z okorno nežnostjo jo prime za roko: »Lepa Tinka! Moja Tinka! Fonza rad!«

Z vihravo naglico potegne Tinka roko iz njegove, ga sune v stran, da odleti v skladovnico drv in odhiti proti domu. —

S trmoglavim molkom se sklanja nad blazino pri klekljanju ves dan. Za temnim čelom pa hite jasne in točne misli druga za drugo. Sklep je storjen. —

Cez nekaj dni je vtaknil selski pismonoša, ki mu je Tinka zadnjič stisnila par dinarjev svojega trdega zaslužka v roko, pismo, odgovor Pilarjeve Rezi, na dogovorjeno mesto.

Drugo jutro — je Tinka zginila. — Droben listič je ležal na njeni postelji: »Odpustite, oče, mati! Tega življenja ne morem več prenašati. Rezi, ki mi je dobila službo. Tri srajce in dve obleki sem vzela s seboj. Ko dobim prvo plačo, Vam pošljem denar. Oče naj ne skrbe; tudi v tujini je otrok lahko priden. Ne bodite hudi, da sem skrivaj odšla! Ne morem drugače. Vaša Tinka.«

Odšla. Ušla. —

Preplašeno sta obračala spočetka list z vegastimi vrsticami. Razmazana mesta so bila vmes, kakor sledovi solz...

Ko se je prav zavedla resnice, je zakričala mati v silni boli. Nebeški Bog, zaslepljeni otrok! Noge so ji klecnile, zgrudila se je na stol poleg šivalnega stroja v nemi materini boleti.

Trd in trepek je sedel oče na svojem mestu ob mizi. Na velih licih sta zagorela dva ognja: »V nedeljo grem sam ponjo na Bled.« Edine besede o tej zadevi.

Do nedelje mora pač potrpeti v strahu in trepetu; kajti delavnika ne more za to žrtvovati.

Toda v nedeljo oče Lovrenc ni mogel na Bled; pohabljen noga ni dopustila dolge poti. Tone, ki bi moral iti mesto njega, je spremljal nekega

tujca preko Žirovskega vrha do laške meje. In do prihodnje nedelje je že prišlo pismo od Tinke in stodinarski bankovec je padel iz njega.

Tinka je dobila mesto druge sobarice v hotelu »Toplice« z začetno plačo dvesto in petdeset dinarjev.

Na Rezikino prošnjo in na njen pošten obraz je dobila sto petdeset dinarjev vnaprej. Sto dinarjev je poslala domov, za petdeset si je kupila bel predpasnik in čipkasto avbico. Z drugimi potrebščinami jo je zaenkrat oskrbela Rezika. Drug mesec si mora kupiti bluzo in slamnik. In pozneje obleko in čevlje... Oče in mati naj vendar ne bodo več hudi! Saj je tako lepo na Bledu! Nič težkega dela. In vsi so tako prijazni in dobri ž njo...

Z mrkim pogledom je porinil oče denar od sebe.

»Za nas je izgubljena!« je mrmral.

Mati je tiho jokala. Toda za poslani denar je kupila nekoliko okrepčil za bolnega moža.

Nihče ni več govoril o tem, da gre po Tinko. Zašla je pač v zanke sveta, ki jih zadruguje in zapleta vedno bolj okoli žrtve, ki mu ne more več uteči. Nikomur ni prišlo več na misel, da bi svoje pravice z močjo uveljavil. Dolgotrajna beda je že davno izžela zadnjo moč volje; utrujenost, otopelost samo je še tu. — — —

Še mirneje in tišje je postalo v mali in borni delavski hišici. O ubegli hčeri ni nihče več govoril. In če je še kdaj v pogovoru padlo njeno ime, so se navzoči plaho zazrli drug v drugega, kot da je to ime že davno umrlega družinskega člana.

2.

Knezova Tinka se je v novi okolici nepričakovano hitro udomačila; v vse nove razmere se je kar čez noč z lahkoto vživela.

Ta blesk, ta opojnost, ta slast! In vsepovsod je zvenela doslej ne slišana pesem: prosta, prosta, prosta! Pa je preizkušala moč svojih mladih peruti in spoznala, da jo poneso, kamorkoli hoče. Kdo ji more braniti, če hoče poleteti za srečo, svojo srečo?

Z žarkim pogledom je opazovala svojo okolico, kakor iz dolgega čarobnega spanja prebujena kraljicina. Kako polne pričakovanja so te oči, ko iščejo čudes življenja!

Kako lep je svet, kako krasno življenje! Notranji polet, moč mladosti, opojnost prostosti! Vse je samo solnce, sam prelesten blesk! Vsak dan toliko novega! Tinka ne pride iz začudenja in občudovanja. Prav res nima časa poslušati tihega, prav tihega glasu, ki včasih, ne ve odkod, ne ve zakaj, vsiljivo šepče v vsak dan novo veselje.

Z veselo vnemo prime Tinka za vsako delo. Saj pa je to tudi čisto nekaj drugega, kakor tisto mrko sklanjanje nad enoličnim delom, da se hrbet krivi in glava od topega gledanja skoro razpoči...

Kakor lahkonomna srnica teka po stopnicah gor in dol. In ko opravi delo v hotelskih sobah, pomaga tudi pri postrežbi gostov: na vrtu, na verandi. In pripravlja mize za obed. Kako rada jih krasi s cvetjem! Kako prikupljivo streže gostom!

Ali je res, da gospodje vse rajši zahajajo na hotelski vrt, odkar pri obedu in pri večerji streže tudi Tinka? Hotelir-gospodar, ki pride pozdravit goste, je že takoj prve dni to spoznal in se zadovoljno smeje. In je opazil, da se marsikatero oči poželjivo ozro za njo. Tudi je že slišal opazke, kakor: gozdna cvetka, nedotaknjena rožica, srčkan keberček, lahkokrila ptičica...

Toda kmalu o teh naravno-preprostih lastnostih na Tinki ni bilo sledu; kajti Rezika jo je zvesto poučila o vsem, potrebnem in nepotrebnem. In ni trajalo dolgo, pa je vsa ljubka preprostost Knezove Tinke prešla v koketno

moderno oblečeno, na »bubi« postrizeno gospodično Tinko, frajlico Tinko, gospodico Tinko...

Z gladom čutnega zadovoljstva svojih devetnajstih let je sprejemala Tinka z vsemi čuti vase, kar ji je nudilo življenje ob kopališki seziji. Z naslado je pila dvorljive opazke in preračunjene poklone.

Seveda je mesečna plača prav vsa odbrzela v modno trgovino, k šivilji, frizerki, čevljarju; toda samo za »najpotrebnejše«. In je bilo vselej premalo. A gospodar, ki mu je bila nova natararica za »vabo« novih gostov, ni štedil z zvišanjem plače.

Kmalu so postali tudi nekateri gospodje izredno dobri. Mesto rože, ki ji jo je marsikateri izmed njih spočetka zataknil v zankan predpasniček, so nekolikokrat ostali v malem žepku celo papirčki s prijaznim vabilom na kratek sestanek po večerji v parku. In, ker je bil poleg vabila tudi še srednje velik bankovec, gotovo ni mogla drugače, kakor da je šla. Tako lep večer, ob luninem svitu in ob jezeru tako čarobno... Zakaj ne bi šla? — Saj to ni nič hudega!

Tedni in meseci so kar tako plesali v solnčni luči, v luninem svitu, v lahnih ladjicah in čolničkih...

Le ob nedeljah, ko je Tinka uprav vstajala, je cerkveni zvon na Otoku, pa tudi oni s fare, tako vsiljivo glasno pel, da je postala vsa nemirna. Kakor zvon je pozvanjalo tudi v njeni notranjosti tako močno, tako glasno, da se je bilo treba s silo zatopiti v delo, ki pa ni moglo preglušiti obeh zvonov: onega tam zunaj, tega tu notri...

Vsekakor je spočetka redno vsako nedeljo šla k maši; saj je hotela ostati dobra. A kmalu so se pojavile nepremagljive ovire. Prav takrat je ena skupina gostov zahtevala zajtrk, ker so šli na planine. Takoj potem so prišle že nekatere dame iz spalnic, ki so hotele uprav Tinko, da jim postreže. In tako je šlo vse dopoldne: Tinka tu, Tinka tam. Na deseto mašo se ni dalo niti misliti...

»Izkušena« Rezika se je prav dobrodušno nasmejala Tinkinim pomislekom: »Norček, kaj ne veš, da je delo tudi molitev? Kaj ne veš, kako smo se pri krščanskem nauku o tem učile? In v vsaki pridigi slišimo: 'Vršitev dolžnosti je prvo in najvažnejše.' Torej!«

Pa se je hotelo Tinki nekaj jasni, da so verske dolžnosti pač tudi dolžnosti, kar je Rezika čisto prezrla. — A Rezika gotovo prav ve! In Bog tudi ni tako malenkosten! Bo pa pozneje, ko bo v drugačni službi, lahko nadomestila!

Prišli so pa tudi trenutki, ko ni hotelo dvoje starih, zamišljenih, trpkih obrazov na noben način izpred oči... O, kako vprašujoče in očitajoče sta jo gledala! V takih trenutkih se je Tinka zazrla srepo predse in že pričet smeh ji je zamrl na ustih in ni znala najti primerne odgovora na stavljeno vprašanje.

Če je morda oče opasneje obolel? In mati — o, ta uboga, zdelana, trpeča in ljubeča mati!

Pa kmalu se je Tinka otresla teh resnih in žalobnih misli. — Tako je pač! Kdo more od nje zahtevati... Saj je za starše tudi mnogo bolje, ker je odšla. En jedec manj pri mizi. In lahko jih bo tudi podpirala...

To je Tinka tudi storila. Po treh mesecih tako dobre službe je poslala še dvesto dinarjev domov.

Pa je prišlo z doma pismo, dolgo in okorno. Oče noče o denarju prav nič slišati; tako je pisala mati s tresočo roko. Ves da je osivel in Tinka naj se vrne, vrne! — — —

V prvi jezi je vrgla Tinka pismo od sebe, stisnila zobe in mrko gledala pred se. Nenadoma pa je krčevito in bolešno stisnila roke, položila nanje

vroč glavo in zajokala bridko ter jokala, jokala dolgo. Ali iz onemogle jeze, ali iz domotožja?

Ali so te solze pretrgale zadnjo vez z domom? Ko je vstala in obrisala oči, ni bilo v njih niti malo dobrote. Edino upornost je gledala iz njih. Dobro, denar tudi sama lahko porabi. Toda domov? Tudi s konji je ne privlečejo! Rajši gre ob koncu sezije dalje v lepi svet. Morebiti z gospo Jakopičevo v Zagreb, pravzaprav na veleposestvo v bližini Zagreba? Ali z bankirjevo gospo Ostojicevo v Belgrad? Zadnji teden je milostljivi in njeni hčerki stregla, ker je njuna sobarica obolela. In kako sta bili zadovoljni z njo! Saj jo je gospa že vprašala, če ne bi hotela z njima.

Belgrad, saj tam je tudi eden gospodov, ki jo je tako pogosto vabil na sestanek v park! To ji je tudi sam povedal. To bo pogledal, ko jo prvič sreča v Belgradu!

In Tinka se je že smehljala. Odločno je obrisala zadnje solze in zasanjala v lepo bodočnost.

Da, najrajši v Belgrad! Ah, to se sliši kakor pravljica! — —

Prav res, Tinka ima srečo!

Zaenkrat je najvažnejše, da začne prav pošteno varčevati! V Belgradu se je treba pač lepše oblačiti. In koliko drugih potreb se bo še pokazalo v prestolnici!

Rezika je še lepo poučila Tinko, naj bo vendar nekoliko »prijaznejša« z gospodi! Saj potem je tudi napitnina večja in še marsikateri drug dar jo čaka uprav nepričakovano... In morebiti, no da, morebiti je to njena sreča. — Kolikokrat se je že slišalo, seveda, vsak ni baš princ, kakor v pravljici in tudi ni treba. O, Rezika je znala povedati toliko lepih in mičnih dogodbic iz življenja in iz knjig... Tinka je storila vse po Rezikinem nasvetu. In z velikim uspehom — —

Še marsikaj drugega se je naučila Tinka. Saj se je tako hitro, hitro učila. — — In ni bila več: gozdna cvetka, nedotaknjena rožica, lahko krila ptičica — —

»Je pa davi slan'ca pala...«

* * *

Že davno so odletele lastavice na jug. V zadnji, poznojesenski lepoti so stale škrlatne dalije v malih vrtičkih. S svojimi žarečimi obrazi so gledale hrepeneče za solncem, proseč ga blagodejne toplote. In vendar: samo slana ene noči in žarna lepota zginе.

Zelo bogata na dežju je bila tista jesen. Kakor kočevski krošnjariji so lezli deževni oblaki izza južnih hribov. Hitro je ugasnil jesenski blesk vsepovsodi. V jesenski omrzi je ždela ozimina po poljih. Neprijazno so zavele prve jesenske sape preko planin in v gorskih vaseh je kmalu utihnilo življenje in zamrlo je življenje v gozdu in na polju. Hudomušno so vetrovi otresli raz drevje mrtvaško-poročni nakit. Gola so stala drevesa v pritajenem plaču. Deževne kaplje so polzele po vejah kakor velike solze. In veli listi, ki so v dolgem poletju kljubovali žgoči vročini in močnim ploham, so trudni odpadli in leže zdaj v blatu...

»Kakor nedolžnost, ki jo življenje pohodi v blato,« mrmra starka, ki s težavo stopa po stezi. »Da bi vsaj Tinka ne... Sveta Mati božja, stoj ji na strani, lahko miselnemu otroku —«

Mati Marjana se je zadnje mesece za čudo postarala. Žalost za hčerjo je grizla v njej. Pred kratkim se je opogumila in je šla h gospodu župniku, uro in pol daleč, k fari, da je sivolasemu gospodu potožila svojo dušno bol. Strah in skrb ji nista dala več miru. Na svoje pismo ni dobila od Tinke odgovora in od tedaj sploh ni več slišala od nje. In vendar ne sme svojega otroka vnevar pustiti!

Celo na delavnik je šla k fari; kajti ob nedeljah, ko gre k maši, je drugih ljudi dovolj pri župniku. Takrat ne bi hotela iti; saj bi vsak vedel, čemu je prišla.

Žalosten je bil duhovni pastir, ko je poslušal obupano mater. Tinka! Pred seboj jo še vidi, prvoobhajanko. In prav nič ni še slišal, da je ušla z doma. Zadnje mesece je bil bolan in se ni toliko brigal za svoje farane.

»Pa bi bili takoj k meni prišli, mati,« je nekako očitajoče rekel. »Morebiti bi se bil lahko miselnosti otrok dal pogovoriti? Strogost in nerazumevanje tu nista na pravem mestu. Da si je dekle želelo z doma, je prav razumljivo. Tudi ni nič hudega. Bog varuj! Mladost si hoče življenje od blizu pogledati. Pa bi ji bili dobri ljudje preskrbeli dobro službo, pri poštenih ljudeh. Saj imamo nalašč društva za to. In bi jo bili priporočili v raznih dekliških organizacijah, kjer se zbira ženska mladina, da je življenje ne ogoljufa za mladostno veselje in smeh, da pa ima v svojem društvu tudi oporo in zaslombo.«

Zamišljen je zmajal s sivo glavo. »Pilarjeva Rezika ni prava družba za Tinko.« Vendar pa je hitro jel tolažiti ubogo mater, ki se je spustila v jok. »Vse bo še morebiti dobro. In, če Bog da, bo naša begunka kmalu zopet doma. Na zimo, ko preneha kopališko življenje, bo gotovo prišla domov. — Tako zdajle pišem na Bled, da zvemo, kako je.« —

Danes je šla Marjana po odgovor. Grozen, uničujoč je bil: »Gospodična Tinka Knezova je odšla ob koncu sezije z neko, ob seziji tu bivajočo družino v Belgrad. Naslov neznan.« Tako je pisal hotelir. Vse je zastalo po materi. Tudi župnik zdaj ni vedel izhoda.

(Dalje prihi.)

Iva:

Vrnitev.

*Truden, bolan je priromal po cesti,
zagledal v daljavi domačo vas.
V polnočni sijale so hiše prelesti,
omamil, opojil ga ves je kras.
„O, kaj pač iskal sem v daljini neznani?
Li lepo ni bilo dovolj tu doma?“*

*„Ah, sin moj, edinec. pri meni ostanil!“
prosila me mati je žalostna vsa.
Spominjam se: rekel sem — norček — takrat:
„Po svetu, v tujino miru grem iskat!
Čez morja, dežele neskončne, lepe
me sili in žene nemirno srce.“ —*

*„Sedaj pa se vračam — popotnik domov,
pozdravljen, moj ljubi rodni krov!“*

*Štoji ob cesti koč, s slamo krita,
skoz okno zlata luč drhti.
„Ah, mati, strina, glej, ne spita,
saj v izbi lučka še gori.“*

*V izbi nizki sveča sence riše,
mir je aihnili materi v obraz.
Strina, glej, solzé si z lica briše:
sin in smrt prišla sta isti čas.*

◆
Pridobivajte
novih naročnic!
◆

Slikarstvo.

(Nadaljevanje.)

Ze zadnjič smo rekli, da so za postanek slike važne sledeče stvari: risba, perspektiva, barve in pa fantazija umetnikova. O tem zadnjem smo že zadnji dve leti mnogo govorili in prišli do prepričanja, da more umotvor ustvariti le umetnik, ki vse, kar napravi, v sebi najprej doživi in tako doživljeno uresniči za oko in dušo gledalčevu. Zato pustimo to ob strani in si ogledimo tehnično plat slikarstva.

Omenili smo že, da mora vsak slikar znati dobro risati, sicer se ne more nikdar v slikah povzpeti visoko. Risba mora biti pravilna, vsaj v glavnem točna, znati mora poudariti glavne stvari, postranske namene primerno potisniti v ozadje. K temu ji mnogo pripomore pravilno izvajanje perspektive, ki ji more pri nastanku slike biti postavljen temelj že v risbi sami. Tudi kompozicija slike, to je razpostavitvev predmetov in oseb na njej, mora biti gotova v glavnem že z risbo. Mnogo se v slikarski umetnosti greši s slabo, neprimerno kompozicijo, marsikateri slikar jo preveč zanemarja. Posebno v slikah večjega obsega, kjer je kompozicija silne važnosti, je treba slikarju vedno paziti, da glavno osebo, ali glavni predmet postavi na sliko tako, da je res ona os, ki se okrog nje suče vse drugo na sliki. Ker to ni vedno lahko, saj tako rado zapelje slikarja, da nakopiči preveč snovi, preveč predmetov, se le pogosto zgodi, da ves umotvor trpi radi slabe kompozicije in nima slika tistega uspeha, čeprav je v risbi in barvi dobra, kot bi ga imela, če bi bil slikar bolj pazil na kompozicijo. Ker ima pri kompoziciji perspektiva veliko vlogo, ne more biti dober slikar oni, ki isto premalo pozna. In tega si ni mogoče razviti samo iz talenta, treba je za znanje perspektive mnogo truda, mnogo učenja, na kar posebno mlajši slikarji preradi pozabljajo.

Kompozicija sama, če je pravilna, že da sliki neko skupnost, jo napravi celoto samo zase, ji da nekaj okvir, da ni na sliki samo kup predmetov ali oseb, ki pa med njimi ni nič skupnega. Kakor smo že pri arhitekturi rekli, da mora umetnik paziti na enotno celotnost, tako velja isto morda še bolj za slikarstvo, ki nam navadno slika odlomek iz življenja ali košček narave. Nikakor ne gre računati samo na zunanji okvir; okvir more slika sama sebi dati že po svoji kompoziciji, vse, kar je v njej, že sama po svoji izdelavi zaključiti, da je res dobra in umetniška.

Risba in perspektiva dasta sliki nekako ogrodje, okostje, ki šele z barvo dobi meso in kri. Zato je kolorit, kakor imenujemo nanešene barve skupaj, za sliko prevelike važnosti in pomena. Predvsem mora v barvah vladati neka harmonija, soglasje. Enobarvnost vpliva na sliki dolgočasno, utrudljivo, zato je treba poživiti sliko z najrazličnejšimi barvami. Toda v vseh teh barvnih različikih pa mora biti soglasje, da se barve ne tepo med seboj, ampak se druga v drugo prelivajo kot v muziki glasovi. Vsa igra barv na sliki mora biti kot lepo uglasen sozvoč glasov. Na vsej sliki mora ležati, mora iz nje zveneti en barvni ton, ki sliki daje značaj in na njej prevladuje skozi vse druge barve, več ali manj, kot je sliki bolj koristno in ki vse druge barve veže nase in med seboj kot glavna oseba na sliki vse stranske. Ravno ta barvni ton prinese v sliko tisti sozvoč vseh barv, ki dela sliko tako prijetno očesu in estetičnemu čustvu gledalčevemu. Jasno pa je, da mora ta barvni ton odgovarjati na sliki uprizzorjenemu dejanju ali predmetu. Zato ni primerno, če bi ples bil na primer slikan v temnem, resnem barvnem tonu, smrt pa v veselem, živem. Slikar sam, ki v sebi nosi sliko preden jo napravi na platno ali papir, mora že imeti uglaseno to sliko v gotov barvni ton, ki da vsemu, kar bo na platnu, enotnost.

Velike važnosti je slednjič za sliko še luč in senca. To dvoje pravzaprav daje sliki šele življenje, to dvoje jo napravi plastično, jo dvigne iz ploskve v vzvišenost in globokost in ji da videz telesnosti. Žarka luč, ubrana, mila svetloba, temne skupine, zastrte ploskve in črte, to šele prinese življenje v sliko, to šele dvigne celo sliko iz pokončne ploskve, dvigne gotove osebe v ospredje, druge v ozadje potisne, zmore naznačiti gube in črte, vijuge in telesa, loči eno od drugega. Kako veliko važnost je polagal na primer na to igro luči in sence veliki italijanski mojster Leonardo da Vinci; ali veliki Nizozemec Rembrandt, ki je v črnem in belem znal toliko povedati in ki je na njegovih slikah vsako črno drugačno, vsako belo različno. Paziti mora slikar, od katere strani sije luč v njegovo sliko in kakšna luč. O, koliko se v tem pogledu greši pri slikanju. Videli bomo to koncem leta, ko bomo skušali primerjati dobre slike s slabimi. Že zdaj pa vedno opazujte, Vigrednice, na vseh slikah to prekrasno igranje luči in sence, ki je in mora biti na sliki življenje zase.

Ta ubranost barv, pravilna uporaba luči in sence ustvari šele v sliki prostor. Razloči šele, česar niti risba ne more povsem natančno ločiti: kaj je zadaj, v sredi in v ospredju. Ne le velikost figur (spredaj večji, manjši zadaj, da je perspektiva pravilna), že veliko bolj svetle spredaj, temnejše v ozadju, narede sliko perspektivično pravilno. Kar je za življenje naše srce, to je za sliko barva, je luč in senca.

(Dalje prih.)

Vita:

Sestrici Nilki v spomin.

Kako si bila lepa, sestrice, ko sem te videla zadnjikrat! Sladko si sanjala sredi rož, belih in rdečih, na glavi mirtin venec — blaženo srečna nevestica Najlepšega! O, le smehlaj se, ti tiha mučenica, le smehlaj se svoji beli lepoti, svojemu poveljanju! Ne, nočem hliniti žalosti, ki je le preveč posvetna, privoščim ti nebesa, trdo si jih morala zaslužiti!

Povej Nilka, ali ti je sedaj kaj žal najlepših dekliskih let, ki so bila dolga, krvav križev pot? »Tudi nebesa morajo biti nekaj strašnega,« si vzklila, ko si čutila blizu uro odrešenja, »da se mora toliko trpeti zanje!« Dolgih pet let je orala bolezen globoke brazde v tvoj obraz. In ta razbičani obraz se je po prestanem vročem boju ob smrtni uri smehljal v neskončni blaženosti: »Čudite se, kaj ne, da se smejem? Pa smejem se zato, ker grem v nebesa!«

Blagor ti! O, le mirno spi, le uživaj blaženost ob svojem Ljubljenem! — Mi še ne moremo doumeti, kot nismo razumeli tvojega trpljenja! Čudna radost gluši nemir v naših dušah, ko se spomnimo tebe, ki pri Bogu misliš na naše težave. Moli za nas!

Vedno si rada brala »Vigred«. O, odpri še zadnjikrat oči in preberi, kar prinaša danes o tebi! Bila si zvesta Orlica, ena najbolj navdušenih in vztrajna do konca. Glej, tudi sestre te niso pozabile in načelnica ti je na tvojo željo pokazala vsakoletne telovadne vaje. Še nedavno si želela videti tudi letošnje. Pa si odšla in sedaj rajaš z angeli po nebeških pokrajinah ob nedoumno lepozveneči godbi. »Kako lepo, lepo zvone« — — si dahnila, ko so prišli pote in oči so ti žarele radostneje, kot tedaj, ko si nastopila v kroju in je godba veličastno zaigrala večnolepo: »Dvignite Orli«... V silnem zanosu so nam tedaj plavale duše, da so drhtela ustna in je bil korak lahek, kot bi se noge ne dotikale zemlje. O, kaj vidiš, kaj čutiš sedaj sestrice, povej! — —

»Oko ni videlo, uho ni slišalo...«

Prišli so dostojanstveno resno — obrazi kot nagelji na dekliških oknih. Nič žalostnega ni bilo krog tebe — samo misel na prejšnje tvoje trpljenje je presunjala naša srca — in rdeče srajce niso bile disharmonija, ko so dvignili krsto in te nesli vso v rožah in belo, belo... Bratje, kako vam je bilo in sestre, ki ste nesle pred njo venec iz belih in rdečih nageljev? Ne veste, kako bi jih bila v življenju vesela, kako je ljubila rože in pesem, smeh in nedolžno radost! Kako je stremela za ideali, ki jih razkriva orlovstvo v posebni prikupljivosti onim, ki imajo oči, da vidijo — — Ni se bala truda, z jekleno vztrajnostjo je navdušeno sledila klicem — Lepote in Dobrote. Vedela je: kar je pravo, to je zdravo za nas, naj bo sladko ali grenko, to je vseeno!

Zvonovi so brneli mehko in ubrano, sedaj molče. Rože na njenem grobu so cvetele, sedaj venejo... Dež rosi na zemljo, da je še bolj hladna in težka — a Nilke naše nič več ne boli, nič več ne stoka v bolečinah, nič več ne joka po zdravju in svojih idealih. Njena duša je dosegla, za kar se je trudila in znojila in se ne bo nehala radovati nikoli. Za nas bo prosila, ki se še poganjamo za svojim prvim in zadnjim ciljem, ki je neskončno dobri Bog, Ljubezen naša in naš mir.

A. Boštele:

V spominsko knjigo.

*Volja je vse
in ravnovesje duha.*

*Poglej si vsak dan
v oči in v srce
in priznaj si resnico,
četudi je trpka.*

*Pusti igrače otrokom
in ne prižigaj kadila malikom!*

*Bodi svobodna in močna
in lučka ljubezni
naj vedno gori v tvojem srcu!*

*Ne Faust, ne Prometej!
Bodi le cvetka na polju,
ki cvete v veselju in solncu
ko lirična pesem
v harmoniji veseljstva.*

Slavko Savinšek:

Iz življenja v življenje.

(Nadaljevanje).

Planili so. Jerica v hlev, da odveže živino, ker je že gorelo okrog nje. V hipu je bila živina zunaj in Jerica je vrgla očetu povodce ter mu pokazala pod veliko tepko, kamor naj žene živino. Takrat je obliznil plamen od hleva v svisli in zaprasketalo je seno in slamnata streha, da je šlo Jerici in vsem drugim v mozeg. Osveščeni materi pa se je iz prs strašno utrgalo:

»Jaka, Jaka!«

Vsi obstoje kot okameneli! Jerica pa se zažene proti svislim, postoji za hip pred vrati, se pokriža in plane v žareče poslopje. Vsem obstoje srca in ne upajo udariti. Preteče par dolgih sekund, ko večnost dolga minuta. In glej: za roke privleče Jerica brata, ki buli zaspan in zmeden v ogenj in

žar in dež na prosto ter se zažene ž njim naravnost k vodnjaku in trešči vanj celo golido mrzle vode. V tem hipu se v notranjosti svisli utrga cel plaz gorečega sena raz pétra, plamen prebije slamnato streho, švigne do neba in strašno razsvetli okolico. V hipu so vse svisli v ognju. Takrat počí in zaprasketa in s truščem se zruši streha v hlev in požene iskre in plamene visoko v zrak, kjer se vsa plameneča in goreča zmes združi v ognjeno morje, ki se v vetru in viharju ziblje sem ter tja ter vedno bolj v hišo liže. Hlapca sta se že umaknila na zadnji del strehe, ker jima pali ogenj v obraz in dekle si ne upajo več s škafi blizu. Vročina je presilna. Vsi obstoje in strme v ognjeni zdvijani vihar in niti krikniti ne morejo več, ker je vsaka pomoč zaman in izključena in bi moglo samo še usmiljenje božje ustaviti strašno ognjeno viхро.

Mati in oče sta pokleknila, okrog njiju dekle, sklenili so roke ter glasno molili za pomoč v dež in ogenj in vihar. Jerici so drle solze po licih; a ko je videla, da ogenj liže že po hišni strehi in sega z dolgimi jeziki v ostrešje in pod krovne deske, je planila nad hlapce in dekle in Jako ter sunila ž njimi v hišo, da reši iz nje, kar se rešiti da. Oče je pohitel za njo, da odnese vsaj denar in stvari, ki je samo on vedel zanje. Tudi Jaka se je vzdramil iz silne omotice in dima, ki mu je še vedno lezel v oči in mu sapo v prsih zapiral. Pričeli so nositi opravo iz hiše, perilo in drugo. Najprej iz gornjih prostorov, nato iz hiše, kamre in kuhinje. Vse čez kolovoz v kajžo. Na kajžino streho je spravila Jerica po enega hlapca in deklo, da sta z mokrimi cunjami gasila iskre, ki so raz goreče poslopje padale nanjo; da vsaj eno edino streho obvaruje to strašno noč nocoj. — Velikega kozolca, ki je, hvala Bogu, stal onstran vodnjaka in je bilo pod njim vse vozovje in orodje, se ni ogenj oprijemal, vsled sape, ki je vela v nasprotno smer. A v hišo je žrl ogenj bolj in bolj. Že se je tudi v svislih zrušila streha in hišno ostrešje je objel plamen krog in krog. Hlev je že v tla gorel.

Niso mogli vsega rešiti iz goreče hiše. Suho tramovje je prehitro gorelo. Ko je plamen lizal že v gornje prostore hiše, so pritekli prvi moški iz Plavškega rovta in od Sv. Križa. S posodami in cepini. A skoro zaman. Pregoreli so že stropniki. In ko je ravno odnesla Jerica iz goreče hiše še sliko Žalostne Matere božje ter jo postavila ob mater v kajži, kamor so jo bile zanesle dekle, se je streha na hiši prelomila v sredi in se sesula v notranjost, da je ognjeno morje in morje isker šinilo v vis, kakor jata plamenečih ptic-roparic. Mati je zakričala ter se vnovič onesvestila.

Takrat pa se je usmilil Bog nesrečne Žerjavine in njenih prebivalcev. Iz oblakov se je ulilo v potokih in gazilo žareče in plamteče jezike. Pritekli kmetje so pričeli trgati tleče in žareče tramovje v hlevu in v svislih in vlivati nanje vode, da je sijaj plamena in žar usihal bolj in bolj. Le ţupatam se je še pogнал posamični jezik kvišku, se vnovič za hip razžarel, potem pa ugasnil sam vase. V prve jutranje ure je ploha zagasila tudi plameneče ognje v hiši, da so tudi tukaj mogli sosedje pričeti rušiti in trgati tramovje ter si upali blizu s škafi. V tem je po trdem triurnem naporu prispela jeseniška požarna bramba s cevmi in manjšo ročno brizgalno ter pričela dušiti plamen in žarenje in močiti tleče ogródje.

Pri Sv. Križu je zazvonilo dan, ko je bil ogenj ugašen in je večina ljudstva ter del gasilcev odšla. Ostalo jih je še par, ki so pazili, da ubijejo še zadnjo iskro. Nebo se je umirilo in oblaki so odšli v daljavo, se umaknili za gore, kakor da ne morejo gledati strašnega pogorišča in strtih ljudi, ki so jim oni z ognjeno igro razrezali srca in duše zastrupili. Mati in oče sta po dolgem času zaspala v kajži. Izza Golice so tipali solnčni žarki in začeli iskati v triglavsko stran.

Takrat je Jerica obšla vse pogorišče in prišla do svinjaka za hišo. Čisto je bila pozabila nanj. In glej: ostal je nepoškodovan in ko je dvignila durca,

so planili kruleči rilci v korito. Vztrepetalo ji je srce in brž je durca zaprla, kakor da jo boli gledati splašeno žival.

Počasi je odšla na hrib. Gori ravno ob drogu je obstala. Solnčni žarek je našel stekleno kroglo na njem in jo nagajivo pobožal, da se mu je na vsa usta zasmejala. In se je spomnila Jerica sinočnjega rezanja steklene krogle in mraz ji je stisnil srce. Pa se je zazrla na pogorišče in se v njem razgledovala. Vsepovsodi se je še kadilo, dolgi curki vode so še tekali po njem in kamor so se zapodili, je završelo in začvrčalo in pognalo gost, težak dim kvišku, prav gori k njej. Tam pod veliko tepko je mukala živina lačna in Jaka je hodil okrog nje ter se motovilil, kakor da je od ognja in dima pijan. In tam pod edino celo streho, v kajži, spita oče in mati in sanjata strašne sanje, da se ob dnevu v še strašnejšo resnico zbudita. Stisnilo se ji je srce, ko je gledala vse to in v novi dan in dalje v prihajajoči čas pomislila ter se ovedla, kaj je vse pred njo in kaj bo vse iz nje moralo. Strašno ji je bilo. Kakor da hoče zdaj vsa prestana boleost iz prsi in srca, ji je sililo v grlo in oči so ji zameglile solze. In nakrat se je utrgalo v njej in v krčevit jok planilo, da se je slišalo na pogorišče in plalo nad njim kakor jata splašenih golobov. Dlani so pokrile obraz, telo se je naslonilo ob drog in skozi prste so lile solze in padale v mlado dekliško grud ter močile zemljo, ki se je napila solza oblakov in neba dovolj ter ni mogla dekliških vročih sprejemati vase, ker so jo pekle in žgale bolj ko ogenj poprej.

Povesile so se roke raz obraz, modre oči Jeričine so lesketale kot dvoje gorskih jezer. Takrat pa je solnce izšlo. Razlilo je luč v vrhove gora in raz njih v dolino. In tudi v Jerico in na hrib, kjer je stala. Pri Sv. Križu in v jeseniški dolini je zazvonilo k sveti maši. Tam od svetokriške strani se je zablestela cerkev, najprej zvonik, nato še cerkev sama. In kakor da je solnčna luč, ki se je razlila po cerkvi ter bleščala v dalj, prišla tudi do Jerice in se v njeno srce potopila: Jerica je nehote sklenila roki in zastrmela v hišo božjo tja doli v urez pod Golico. In je tako stala dolgo, dolgo. Nič ni vztrepetalo na njej, nič se ni zgenilo, ne v obrazu, ne v očeh, ne v roki, ne v telesu. Le v njeni duši se je nemo, neslišno prelivalo. Po licih so ji polzele solze in edine govorile, da kali v Jerici novo življenje, ki ni bilo življenje prostosti, sinoči sanjano tja doli v dolino in prostost, ne življenje zlate svobode in belih rok in brezskrbnega smeha, o, ne, globoko v njej je korenike pognalo in se vanjo vsesalo življenje križev in bojev in težav. In življenje žuljavih rok in odrtih nog in znoja in pehanja. Pognalo je kali in se razrastlo v zavest, da je ona edina, ki more in mora dati Žerjavini nov dom in nov sijaj in novo življenje.

Počesala si je nazaj osmojene lase, ruto znova pritrdila v ozgljavje in se obrnila proti pogorišču. Nekaj trdega je zrastle v njej v tej kratki molitvi na hribu: s trdnimi koraki je stopala navzdol; roki sta se ji skrčili v pesti, oči se razgledovale široko razprte in ogenj je bil v njih, mrzel in sijajen. Prišla je do svinjaka, zagledala tam koš in škač, vzela koso, ki je že od sinoči visela ob podbojih. Pristavila je škač k vodnjaku, šla dalje v reber, kjer je nova otava poganjala. Tu je odložila koš, zavihala rokave, prislonila koso v tla, izdrla oslo in potegnila po rezilu:

»Pa začnimo! V imenu Očeta in Sina in svetega Duha!«

»Amen!« je zarezala kosa v travo.

(Dalje prih.)

◆
Darujte za Vigredin
tiskovni sklad!
◆

Sestra — sestri!

Vas kličem sestre, da me poslušate za hip, a da čutite z menoj dolgo in vztrajno!

Bila sem pri pogrebu svoje sošolke. Pri pogrebu — tam daleč za mejo. Spremili smo na zadnjo pot dekle, vso mlado, polno najlepših idej, katere vse je vzela s seboj v brezkončnost. Bog je hotel.

Položili so krsto v grob in duhovnik je molil obredne molitve. Zaplakali so pogrebci, zaplakali tako močno, da sem se začudila veliki tugi. A isti hip sem začula glas duhovnika, ki je molil zmerno in pobožno: Padre nostro, che sei nei cieli — Ah! — Ustne šepčejo, a ne odgovarjajo; toda srce moli vroče in goreče: Oče naš... In ne vpelji nas v izkušnjo, temveč reši nas hudega — Riposino in pace. Così sia. — Končano. — Odšel je duhovnik z ministranti, a ljudstvo je še dolgo ostalo ob grobu, molilo in plakalo. In umela sem njih plač in ve sestre ga umete tudi?

Za hip se mi je zazdelo, da stojim ob izkopanem grobu naroda. Znana sila peha na sto in sto načinov narod h grobu, s črno željo, da ga skoraj pahne v grob in ga zasuje. »Riposino in pace,« zapišemo še na njegov grob, tako šepče zlo v tujcu. — A ne, o ne! Motiš se ti tujec! Narod noče smrti, hoče živeti. Tvoja sila izžme morda iz naroda nekaj zunanosti, a srce, je zvesto Bogu in narodu svojemu. Le pazi, lakomnik, da se ne obrnejo grobovi in te ne zasuje njih groblja!

A, ve, sestre, in ve, sošolke, Antonije, Ti, Vida, Frančiška in Milica, ali razumete in čutite domobolje? Molimo, sestre, za svojo sestro v grobu in za svojo sestro, — ki plače!

	ROŽNI DOM	
--	-----------	--

Francka G.:

Vigrednica v kuhinji.

Morda je bila deklica, o kateri hočem danes povedati, Stana iz Rožnega doma; morda je bila njena sestrice Zinka — in kaj, če bi bila to jaz ali katera druga Vigrednica? — Ime je pač brezpomembno; resnica je le, da je to deklico objelo silno hrepenenje, da bi pomagala svoji mami pri gospodinjskih poslih. — Zaenkrat je bil njen vzor: mama-kuharica. Tako mirno pa odločno hodi mama po kuhinji, prestavlja lonce na štedilniku, napravlja prežganje, umešava testo za močnato jed itd. Opoldne pa družinski člani s slastjo segajo po okusno pripravljenih jedeh; mamica pa je vesela, ko družini kosilo tako dobro tekne.

Tudi naša mala bo tako dobra kuharica. Doslej sicer še ni delala gneče pri štedilniku, — a se vendar ne boji. Na polici stoje knjige, kot »Slovenska kuharica«, »Varčna kuharica«, v »Mladiki« je polno kuharskih receptov, tudi »Vigred« jih prinaša. Zakaj bi torej imela po nepotrebnem strah? Kar ne bo napisanega v knjigah, bo povedala mamica in nova kuharica bo še boljša kot dosedanja. — Tako je modrovala mala gospodinja. Ker je bila tudi

mamica zadovoljna z njenimi načrti, je hotela takoj drugi dan prijeti za kuhalnico.

V nestrpnem pričakovanju prihodnjega dne je ležala v postelji in nikakor ni mogla zaspiti. Jutri, jutri... Veselila se je in premišljevala in sestavljala jedilni list za prihodnji obed. Nič imenitnega sicer — ker je bil drug dan delavnik. Še bolj pa je deklica pazila na to, da je dotične jedi znala pripraviti in pa — kdo ji bo to zameril — da je bila zraven njena najljubša jed. — Ko je že davno spala, se je deklica še vrtela po kuhinji in prestavljala lonce in kuhala in pripravljala juho z rižem, meso in solato in pekla krompirjev štrukelj.

Prvi oblak je zakril njeno veselje, ko sta z mamo pregledovali jedilni list. »Riž na juhi hočeš? Sestre ga ne jedo, ker jim škoduje. Dvojne juhe pa tudi ne bova pripravljali. Kaj drugega!« »Morda vlite rezance?« je že malo užaljena ugibala novinka. — »Ni mogoče!«, je spet odločila mojstrica. »Za rezance rabiva tri jajčka, za močnato jed spet tri; kam bomo pa prišli, če za navaden obed porabimo šest jajec! Pravzaprav pa atek nima krompirjevega štruklja nič kaj rad in bo boljše, da izbereva drugačno močnato jed.«

In nista nič kaj veliko modrovali, ker je mala užaljeno molčala, mama pa je kar sama odločila, da bo na juhi navaden močnik iz enega jajčka, nazadnje pa pečenjak iz treh jajčkov. — Ko se je pa kuhanje pričelo, je jezica bolj in bolj minevala: brez mamine pomoči bi močnik ne bil lepo umešan in mast za pečenjak bi se bila prežgala in morda bi se še krompir za solato skuhal neslan.

Toda, da boste vedele, vse to se je godilo že zdavnaj. Deklica je sedaj že dobra kuharica; vendar ceni vsak mamičin nasvet in ga upošteva. Pregovor pravi, da skušeni več ve kot učeni. Naša kuharica je pa takoj prvi dan zvedela od mame ono, kar ni napisano v nobeni kuharski knjigi: Pripravljaj tvoji družini tako hrano, kakršna ji je všeč. Pri tem pa pazi na dvoje: da bo hrana primerna telesnemu ustroju in ne bo komu škodovala na zdravju; še bolj pa pazi na zalogo v shrambi in za kuhinjo odločeno vsoto v blagajnici, sicer te — štruklji po svetu poženo!

Velika solza:

Vetriču.

*Na lahkih si krilih
preletel doljave,
od mojih premilih
prinašaš pozdrave,
o vetrič večerni!*

*V tujini tak sama živim,
domov hrepenim:
o, ljubim rojake gorkó!*

*Čuj, vetrič večerni,
za hip tu pri meni poštoj,
o domu mi pesem zapoj!*

*Ko pojdeš nazaj čez gorovje,
pozdravi domače, domovje
in celo slovensko zemljó!*

Tebi, Vigrednica moja!

*Zazrl sem v majskih dneh
biser v tvojih očeh...*

*Ali je tebe dni Vladar
določil, da boš meni zaklad?!*

*Ti rekla si meni takrat:
„Na ladji življenja bodi krmar,
mojemu biseru zvest čuvar?“ —*

*Veselite tiho napaja srcé,
ko mislim na te, na biser tvoj,
za dan, ki spolni nama želje,
ko bova praznovola praznik svoj.*

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Kako je bilo, deklice moje, na sv. večer? Koliko lučic je prižgala vsaka Jezuščku, kakor smo se dogovorile? — Pri mojih jaslicah je bilo zelo, zelo lepo! Vse, prav vse sem Vas pripeljala k bornemu prestolu našega Kralja. Vse sem mu predstavila, od vsake vse povedala: »Jezušek, saj ti veš...!« Nisem pozabila niti ene! Vse srečne in one, ki se jim dobro godi, sem Mu pokazala in Ga prosila: »Naj ostanejo srečne, dokler Ti hočeš! Kadar pa jih zapusti sreča, ne smeš jih zapustiti Ti, Dobrota! Varuj jih v sreči in nesreči!« S prav posebno skrbjo sem mu pokazala vse revice in ubožice. O, saj teh je mnogo več kot onih. »Jezušek, Ti veš...! Poznaš telesne, duševne, duhovne in srčne muke vsake posamezne. Ti veš, kaj je treba tej in oni! Vse ti izročam! Bodi jim Pot, Resnica in Življenje! Zlasti tem, ki jim je hudo! In Ti si prišel, da vzameš hudo od njih. Ne vemo, kaj je najhujše. A tega najhujšega jih varuj! Da ostanejo Tvoje tu in tam!« — In lučice so svetlikale ob jaslicah in toliko jih je bilo! Kaj-ne, da so bila to Vaša srčeca?! — Niti senca bojazni se me ni polotila za neznano in skrito bodočnost prihodnjega leta. O, deklice, pri Njem smo tako dobro spravljene! Trdna naša medsebojna vez, ki je ljubezen do Njega, nas gotovo združi tudi pri prihodnjih jaslicah. Vse bomo zopet prišle in še mnogo novih, ki jih bomo srečale, bomo pripeljale k Njemu.

Na delo, deklice moje!

Odgovor na pisma.

Narciza. Prav lepa Ti hvala za Tvoja voščila k praznikom in novemu letu. Verujem, da Ti prihajajo iz srca in da čutiš domač-

nost v našem kotičku, ki je v tujini gotovo pogrešaš. — Bedo, ki jo poročaš, so mi poročali tudi že drugi. A vsak, ki ga vprašam, kako bi se dalo temu odpomoči, mi ne ve pravega odgovora. Prosim Te prav iskreno, piši mi obširneje o tem in sporoči mi vse natančno, ko na lastne oči vidiš. Nasvetuj mi, kaj naj bi se v odpravo tega zla storilo. Poizkusiti hočem, da se temu odpomore. Ne boj se, Tebe ne izdam, a pomagala bi rada vsem, prav vsem. Tudi vseh teh sirot sem se spominjala pri jaslicah, le prave poti ne vem, kako naj jim prinesem pomoči. Pomagaj mi Ti! — Pri upravi sem sporočila, a niso imeli nikakega Tvojega novega naslova in tudi ta — oprosti! je bil nečitljiv in ne vem, če Te bo Vigred našla. Piši sama točen naslov upravi! — Bog s Teboj, kjerkoli si!

Minka. Meni je prav; za vsak odgovor si lahko izbereš novo ime posebno, če nočeš, da Te prepoznajo! Hvala Ti za Tvoja blaga voščila; bila si res med prvimi. — Prav, da imaš vsaj dobro voljo storiti, kar se da; saj več tudi ne moreš. Dobro, da imamo katoličani eno in edino zaslombo, Boga, ki premore vse. Res, da vselej in vsega ne uredi tako, kakor bi mi radi, a z očetovsko skrbjo skrbi za naše najboljše. — Ni mi prav, da citiraš baš najžalostnejšo točko iz Medveda. Res, globoka resnica je v nji, toda, takoj nato praviš, da si žalostna, potrta. Ne išči pač takih momentov, ki Tvojo že itak črnogledno dušico še bolj temne! Vidiš, draga, to, kar pišeš dalje, ni prav nič čudnega. Dekliška duša pogosto že zelo zgodaj zasluti bližino duše in srca, ki ji je potrebno za njeno izpopolnitev. Zgodi se, da izpopolnjujoči del o tem še nič ne ve; šele polagoma, ne redko nekako izredno in čudežno se potem razpletajo niti od srca do

srca. Nič čudnega torej, če si Ti je to primerilo. Ne razburjaj se zaradi tega! Bodi mirna in čakaj, kako se stvar razvije! Svetujem Ti le to: ne navezuj svojega srca v zlatih sanjah na osebo, ki Ti jo lahko vsak hipec iztrga! Prav, da si vso zadevo izročila nebeški Mamici! Ona Ti bo vse prav uredila! Res pa je huda, zelo huda tista slepa vdanost v božjo voljo, a je edino pravo sredstvo za mirno življenje v Bogu. — Tvoja voščila Ti vračam najiskrenejše!

Solčna roža. Res sem večkrat mislila, kaj je vzrok, da se izogiblješ našemu krogu. Pa si torej zopet prišla, da se porazgovariva! Veseli me, da si se po bolezni zopet vdomačila v društvu in da zopet pridno delaš. Saj v naših deklislih vrstah je posebno treba temeljitega dela. Bog daj, da bi se vse moje varovanke z enako vno oprijele tega dela. — Glede drugega dela Tvojega življenjskega vprašanja pa nikakor ni napak, če razmišljaš vse pomisleke za in proti. In gotovo Ti bo On podal odgovor o pravem času, ker si mu vse tako zaupno izročila. Pazno poslušaj, da ne preslišiš Njegovga glasu! — Tudi na Tebe sem mislila pri jaslicah!

Ivana. Hvala Ti za Tvoja novoletna voščila! Tudi Tvoje drobne novice so me zanimala. Želim le, da se prihodnjič opogumiš in kaj več napišeš. Pozdrav!

Mira. Prav se mi zdi, da imam med svojimi varovankami tudi takih, ki ponosno in resno same, prav same uredijo svoje zadeve. Zato ne misli, da zahtevam kaj več od Tebe. Rada imam, če prihajaš k nam, četudi nimaš — kakor praviš — posebnih zahtev. Morebiti pa se tudi v Tvojem življenju pojavi čas, ki bo zahteval kaj več kot pa samo — odklonilno gesto. Morebiti boš tedaj še rajša prišla k nam? Želim le, da si nam zvesta tudi v novem letu! — Bog Te živi!

Studenček. Nisem jaz kriva, če so Te tovarišice izsledile; gotovo si bila sama preveč gostobesedna, ali ne? — Veš, v jok se pa le nikar ne sili! Saj to pride v življenju samo prerado! Samoto, ki jo opisuješ, izrabi v svoj prid! Pridno čitaj, a dobre stvari; nikar pa se ne vdajaj sanjarjenju, ki Ti škoduje. Le pomisli, koliko si že presanjala z odprtimi očmi in kaj imaš od tega? Zato se varuj tudi takega čtiva, ki te zavaja v sanjarjenje! To že ni več razmišljanje, o čemer pišeš. To je čisto enostavno posledica Tvojega sanjarjenja, ki se mu vdajaš. Kadar Te zopet »prime«, le hitro se odtrgaj in v delu, resničnem telesnem delu išči razvedrilo. — Tako deklislo hrepenenje je sicer čisto nekaj naravnega; vendar, če se mu čezmerno vdajaš, zna biti za Tebe usodepolno. Od tega naj Te tudi odvrša spomin na preteklost! V ta namen pač še smeš misliti na preteklost, da Te namreč obvaruje zla prihodnosti, četudi sva se sicer dogovorili, da preteklost pozabiva. — Ali se Ti ne zdi, da bi bilo dobro lahkomišljeno sangvinko nekoliko zresniti? Nikjer ni zapisano, da temperament odpušča padce! Prav, da se

pobiraš vedno iznova! Kako in kam pa omahneš poslednjikrat, ni tako gotovo, ker lahkomišelnost vseskozi, ne more pričakovati tudi drugega nazadnje. Da bi le ne bilo kaj predrznega zaupanja v Tvojem sklepu, to prav iskreno želim!

Velika solza. Še mislim na Tebe in prav nič ne mislim, da si ubrala nepoštena pota, ker zaupam Tvoji besedi, še bolj pa varstvu nebeške Mamice, pod katerim si tam v tujini. Tudi na sv. večer pri jaslicah sem mislila na Tebe, kako pač Ti praznuješ ta sveti večer. Upam, da si se tudi Ti spomnila name pri jaslicah, ali ne? Psemice, ki so Ti v tujini edine prijateljice, le zlagaj in jih skrbno popravlaj. Četudi ne zagledajo belega dne, ker so preveč osebne; Tebi pa morejo mnogo koristiti v samotnih urah. Eno, če prav vem, prinese »Vigred«. Izpremembo Tvojega naslova sem oddala v upravi. Upam, da zdaj redno prejemaš svojo »Vigred«. — Želim, da kmalu zopet prideš in se zopet kaj pomeniva! Prav lep pozdrav!

Solčni žarek. Pa si res zvesta! Kadar so v bližini najlepši prazniki, takrat si Ti gotovo blizu; zato o Tvoji zvestobi prav nič ne dvomim. Saj, če hočeš biti to, kar Tvoje lepo ime pomeni, niti drugače ni mogoče. — Nič čudnega, če Solčni žarek vidi samo solnce in sebe kot njegov del! Spominjam se pa na mično pravljico o rosi, ki jo je nekoč prinesla naša »Vigred«, v kateri so uprav solčni žarki, ti solnčkovi otroci, preganjali oblake in jih v svoji prešernosti zapodili tja na konec sveta in je uboga zemljica umirala od žeje. In kako jih je potem kraljica Noč poučila, kaj so napravili in kako goste solzice teh malih potem orose žejno zemljo. — Če se je — v prenešenem pomenu — tudi Tebi morebiti tako zgodilo? In če je ob taki priliki tudi v Tvoji duši tako lepo in svetlo? Prav je tako, tisočkrat prav, saj »imajo takile solčni žarki — mlada dekleta, vedno enake naloge: tako preproste navidez — v resnici pa tako lepe — ako pri vseh svojih opraviilih mislijo tudi na bližnjikov blagor.« — Povedala sem Jezusčku tudi Tvoje želje, četudi tedaj Tvojega pisemca še nisem imela! Zato hodiiva tudi to leto roko v roki po začrtani poti in Jezusček bo z nama!

Siromacek. Tvoje obširno pismo bi zasluzilo tudi dolg odgovor, a ne vem, če Ti bom v teh vrsticah mogla na vse odgovoriti. Če ne bo dovolj jasno, pa mi takoj zopet piši in bom v prihodnji številki »Vigredi« nadaljevala. — Tvoje ravnanje napram Tvoji prijateljici je bilo čisto pravilno, saj je izviralo edino iz prijateljske zvestobe in skrbi zanjo. Vidi se pa, da razmerje, v katero ona sili, ni zdravo in pravo. Razumem pa prav dobro, da hoče zdaj vse na Tebe zvaliti; saj to je že navada pri takih ljudeh, ki se slepo vržejo v čutno življenje in jim je vsak smrtni sovražnik, kdor jim hoče vzbuditi vest in smisel za poštenje. — Mislim, da je čisto dovolj, če si jo opozorila na nevarnost, ki lahko nastane pri tem in si s tem storila

svojo prijateljsko dolžnost, ki Ti jo je pa slabo plačala. Zato zdaj stvar pusti, četudi Te boli in peče! Morebiti bo Bog kmalu sam posegel vmes in pokazal, kaj je prav. In takrat boš tudi Ti imela zadoščenje. Svetujem Ti pa, da prav pridno moliš zanjo, to je edino, kar moreš še storiti. Pošiljanje pisem, raznih pošt in opominov pa popolnoma opusti! Gotovo bo spoznala, da si ji dobro hotela in takrat se gotovo povrne k Tebi. — Meni pa prav kmalu poročaj, kako se je zadeva uredila! Lep pozdrav!

Samotna pot. Res sem že večkrat mislila, kako to, da si se čisto odtujila našemu kotičku. Veseli me, da se Ti v novem stanu dobro godi. Rada Ti verjamem, da je bil začetek težak in še zlasti zato, ker si vstopila v tako številno družino. To je prav posebno težko, zlasti v Tvojih razmerah, ko so bili otroci že dalje časa brez skrbne matrine roke. Prav nič se ne čudim, če še zdaj nisi v pravem tiru. To pa Ti svetujem, da ne odnehaš prej, da bodo! Obenem pa Ti polagam na srce, da ne skušaš vzgajati vse po enem kopitu. Ukradi si hipec časa in prešturiraj vsakega posebe! In kjer najdeš najbolj nežno stran otrokovega značaja, tam primi! Na tem mestu zdaj! Vsak Ti bo morebiti pokazal tako pripravno mesto drugje

in ob drugi priliki. Ti pa si to zapomni, od katere strani mu najlaže prideš blizu. Ne bo Ti žal, če si to tudi napišeš, da ne pozabiš in poskušaš vedno iznova, dokler se Ti ne posreči! Pelji svoje otroke uprav te mesece v nazareško hišico v šolo! Ob jaslicah so otroške dušice vse mehke in nežne. Morebiti, kar se Ti doslej ni posrečilo, se Ti bo ob jaslicah. To izvrstno sredstvo porabljal potem vse leto! Razumem prav dobro, da Ti je najmlajša hčerkica najbližja, ker je vsa, vsa Tvoja. Vendar tega razločka nikoli ne kaži! Šola hude poizkušnje za mamico, kajne, pa če jo dobro prestaneš, bo za vso bodočnost zjamčen uspeh pri vzgoji. — Kadar imaš čas, prebiraj vzgojne knjige: Mati-vzgojiteljica, mnogotere v Mohorjevi družbi, kakor tudi v časopisih: »Domoljub« in »Slov. Gospodar« so prav lepi vzgojni navsveti. Piši tudi meni še kaj, saj veš, da se vedno še zanimam za svojo varovanko, četudi ima že sama druge pod svojo oblastjo! Božji blagoslov naj bo z vsem Tvojim delom!

Anda. Hvala lepa za voščila, ki jih vračam najiskrnejše. Zakaj tako kratko?

Ti.ka. Tudi Tebi vse dobro v novem letu in prav lep pozdrav! Za Tvojo zadevo se mi še ni posrečilo najti pomoči.

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Naša hranila.

Stročnice. O sočivju v obče smo že govorile. Potrebno je, da se danes nekoliko razgovorimo o stročnicah posebe. Izmed vseh rastlinskih hranil so stročnice najtrpežnejše in najizdatnejše.

K stročnicam prištevamo: fižol, bob, grah in lečo. Lečo uporabljamo le zrelo. Fižol, grah in bob pa uživamo tudi nezrel v stročju; dokler še ni prestar, je prav okusen. Ko pa stročje postane starejše, je trdo, neokusno in težko prebavljivo. Tudi zrna imajo trdo lupino, ko so zrela. Ako hočemo narediti iz stročnic prav tečno, okusno in lahko prebavljivo jed, moramo lupine odstraniti. Najbolje storimo to, če fižol, grah i. dr. dobro skuhamo in pretlačimo skozi sito. Vse stročnice vsebujejo precejšnjo množino beljakovine. Najmanj je je v fižolu, največ v leči in sicer: 25% beljakovine, 50% škroba, 5% rastlinskih vlaken, 2% maščobe, 3% rudninskih soli in 15% vode.

Ker so stročnice težko prebavljive pridejo redilne snovi človeškemu organizmu v prid le tedaj, ako jedila pravilno pripravimo.

Vse stročnice moramo pred porabo pravočasno namočiti v prestano ali mlačno vodo. Zrnje stročnic, ki ga pristavimo zjutraj, namočimo že prejšnji večer. Ker je

pa voda izžela iz zrnja precej redilnih snovi, je ne smemo odliči, temveč kuhamo kar v tisti vodi, v kateri se je namakalo. Seveda pa je treba zrnje, preden ga namočimo, oprati.

Tudi ne kuhamo več vrst stročnic skupaj, ker se ne skuhamo vse enako hitro. To pride posebno vpoštev pri fižolu, ki ga je nad sto vrst.

Nikoli ne smemo stročnice pristaviti v vrelo vodo, ker se pri tem beljakovina takoj strdi in je popolnoma neprebavljiva. Pri kuhanju naj bo v posodi le toliko vode, da je stročje ali zrnje pokrito, ker ne sme plavati. Zato pa moramo imeti za prilivanje vedno pripravljeno vrelo vodo. Vre naj počasa. Solimo bolj proti koncu kuhanja, ker sol preprečuje hitro mehčanje. Pač pa pospešuje mehčanje in izboljša okus košček sladkorja, ki ga pridenemo, ko začne zrnje vreti.

Iz stročnic moremo pripraviti zdrave in okusne jedi le tedaj, če je zrnje dobro kuhano. Ker vsebujejo, kakor smo videli, le malo maščobe, jim moramo pridjati zadostno množino maščobe, pa tudi drugih dodatkov, kar želodcu prebavljanje olajša. Okisan fižol, grah, leča, bob je najlažje prebavljiv. Ako uživamo mrzlega, pa dodamo kisu še malo olja, drobno zrezane čebule, redkve ali hrena, je to jako zdrava hrana.

„Stročnice so najbolj preprosta hrana, vendar so za vsako kuhinjo velikega pomena. Ker jih jemo gorke in mrzle, prihranimo na času in kurivu, ker jih lahko skuhamo večjo množino. Poleg teh preprostih navodil gotovo še vsaka gospodinja sama marsikaj ve iz lastne izkušnje. Z delom obloženi gospodinjji pride petek ravno prav, ko kuha fižol, grah ali lečo, ker le-ti zahtevajo od nje prav malo pozornosti. Šele, ko so kuhani, pridene zraven razne začimbe, ki dajo jedi poseben okus tako, da so jedi iz stročnic zelo raznovrstne.

Drobci iz gospodinjstva.

Vsaka gospodinja naj bi svojim domačim za vsako nedeljo in praznik pripravila boljše kosilo. Nedelja, ki je določena za počitek od tedenskega dela, naj bi za vse člane družine, ki so med tednom zaposleni izven doma, nudila v domači hiši prav posebno domačnost. Eno tako privlačno sredstvo je prav gotovo boljše kosilo. Vsi družinski člani se bodo radi zbirali k domačemu kosilu in nikomur še na misel ne bo prišlo, da bi hodil v gostilno iskat »kaj boljšega« za nedeljo. Da ne bo treba gospodinjam razmišljati iz kakih jedil naj sestavijo preprosto, vendar boljše nedeljsko kosilo, bo »Vigred« prinašala par, času primernih jedilnih listov. Vigrednice-gospodinjje pa prosimo, da izrazijo tožadevno svoje želje, pa tudi nasvete.

I. jedilni list:

Mesna juha z rezanci, govedina, krompirjev pire in češpljeva omaka (»Vigred«, št. 1, 1927).

II. jedilni list.

* Fižolova juha, krompirjevi cmoki (»Vigred«, št. 1, 1927) in kisljele.

* * *

* **Fižolova juha.** Skuhaj en liter fižola (za šest oseb) in vpoštevaj, kar smo danes govorile o stročnicah. Prideni lavorjev list in nekoliko limonove lupine. Ko je fižol prav mehak, odlij vodo v drugo posodo, fižol stlači, prilij vodo nazaj, dobro zmešaj in preceji. — Na maslu ali masti zarumeni drobno zrezane čebule, dve žlici moke, zabeli s tem juho in pusti, da prevre. Prideni še par žlic kisle smetane ali malo kisa. Na juho deni tik preden daš na mizo v maslu ali masti opečene žemljeve ali kruhove rezine, ozir. kocke.

(Z * bomo zaznamovali nove recepte k jedilnikom.)

Praktični nasveti.

Mokra tla. Mnoge gospodinjje imajo navado, da polagajo na umita in še mokra tla časopisni papir, da se tla takoj ne umažejo. To mnenje pa je čisto napačno. Črna barva časopisnega papirja pusti na mokrih ali vlažnih tleh črne madeže. Ako se to redno ponavlja, dobe tla sčasoma temno in motno barvo. — Na mokra tla polagaj torej le čist, brezbarven papir ali snažno žakljevino.

Okvir pri štedilniku. Ko okvir pri štedilniku osnažiš, ga namaži z mastno krpo. S tem preprečiš rjo na okvirju. Prav tako napravi tudi s črnimi železnimi lonci, da ne razjave.

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

Slovenska Orliška Zveza. Dne 28. decembra 1926 ob 6. uri zvečer se je višil ustanovni občni zbor Slovenske Orliške Zveze. Kakor je bilo že objavljeno, je Orliška podzveza vložila pri vladi lastna pravila, kot samostojna organizacija. Ko je dobila potrjena pravila, je sklicala ustanovni občni zbor, ki so se ga imei pravico udeležiti le krožki z lastnimi pravili. Volitve novega odbora kot glavna točka dnevnega reda so izpadle v prilog staremu odboru. — V kratkem dobe vsi ostali krožki poziv, da vložijo lastna pravila. S tem postane Orliška zveza močna samostojna dekliška organizacija.

Vse društvene pošiljatve naj se pošiljajo odslej na naslov: Slovenska Orliška Zveza, Ljubljana, Ljudski dom.

Prosvetno-socialni tečaji so se vršili v tednu med božičem in novim letom, in sicer

v Ljubljani 27. in 28. decembra. Predavanj se je udeleževalo 42 tečajnic in napravilo poslovni izpit 30 odbornic s prav dobrim in dobrim uspehom. V Celju je bil tak tečaj 29. in 30. decembra. Predavanj se je udeleževalo 30 tečajnic, poslovni izpit pa je napravilo 19 odbornic z odličnim, prav dobrim in dobrim uspehom. V Mariboru je bil tečaj 30. in 31. decembra. Predavanja je poslušalo 17 tečajnic, poslovni izpit pa je napravilo 7 odbornic s prav dobrim in dobrim uspehom. Tako v Celju, kakor v Mariboru je bilo pri tečajih tudi nekaj zastopnic Dekliških zvez. Zadnji teden januarja se vrši tak tečaj združen s tehničnim tečajem za dolenske krožke v Novem mestu. O poteku in uspehu tega tečaja poročamo v prihodnji številki.

Predavanja na vseh tečajih so bila ista, namreč: ženska izobrazba; ženska organi-

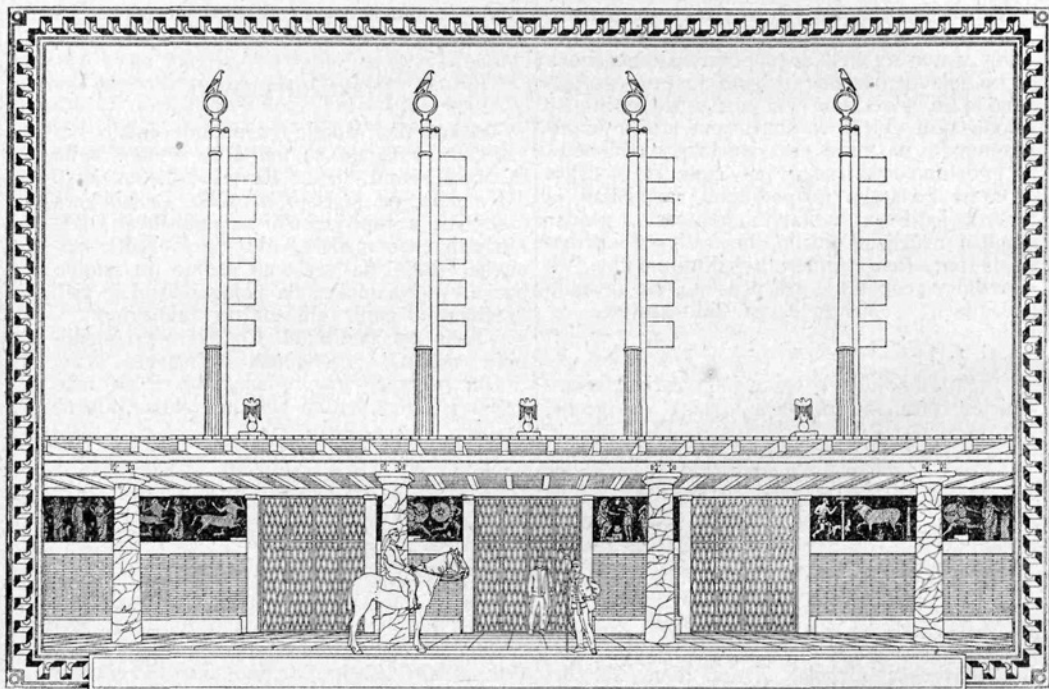
zacija; prosvetno delo; gospodinjstvo; tisk; društveni naraščaj.

Sestre tečajnice so v najboljšem razpoloženju na vseh tečajih vztrajale do konca, si pridno zabeleževale vsebino predavanj in kakor je bilo videti ob slovesu, odnesle prav dobre vtise. Gotovo taki tečaji nemalo poživijo društveno življenje, zato razumemo one krožke, ki se tečajev niso mogli udeležiti, da jim je žal.

R. M., dekle z Murskega polja. Uredništvo nam je, kot izdajateljici Vigredi in vzorčnih prilog, oddalo Vaše pismo. Sporočamo Vam, da izhaja pri Vigredi mesečna priloga za ročna dela, ki jo je pa treba posebe naročiti in posebe plačati. Če pošljete svoj celoten naslov, Vam rade volje pošljemo vzorčno prilogo na ogled.

Sestre! V letošnjem poletju se vršita dve večji orlovski prireditvi, ena 29. junija v Celju za Štajersko, druga 3. julija v Ljubljani za Kranjsko. Pokazati bomo morale javno, če in koliko so se ojačile naše orliške čete, pokazati bomo morale, kaj smo vadile letos v svojih telovadnicah. Skrbimo, da bo ta nastop manifestacija našega dela, zatoorej, sestre, na delo! Krožki, pridobivajte nove članice in jih pripravite za nastop, načelnice vadite in urite svoje telovadkinje v redovnih in prostih vajah! Le z neumornim delom in neprestanim vežbanjem bomo dosegle uspešen nastop. Navodila za prireditev bo prinašal »Orlovski odbornik« ter »Vigred«. Srenje revizije! Krožki, medsebojno pomoč! Sesterko podporo vsepovsod!

Bog živi!

Portal Orlovskega Stadiona.

Sestre sestram.

Orliški krožek Tržič. Redkokdaj se oglašimo v naši Vigredi, a zato ne smete misliti, da smo zaspale ali da nas je zamorila jenska slana. Se živimo! Živimo tiho družinsko življenje. Že nad šest let obstoja naš krožek in že marsikaj lepega in veselega je za nami. Pa tudi marsikatera kapljica grenkobe je užlostila našo družinico. Hva'a Bogu, imamo tako pridne odbornice, da bi bilo skoro nemogoče, da bi naše krožkovo življenje ne uspevalo. O njih prav posebe veljajo besede:

V trudu in znoju polnem radosti domu gradimo slavo in čast.

V najhujših bojih zvesto držimo skupaj; poguma je bilo treba, da smo preplule viharo noč in prišle končno na solnčni dan...

Imamo tudi lepo število mladenk in gojenk, na katere stavimo najlepše upe in nade v svesti si, da z nami ne umrje orliška ideja. Tem našim sestricam, mlajšim in najmlajšim, smo priredile pester Miklavžev večer. Osmega decembra pa smo praznovale naš praznik ob vznožju naše nebeške Matere. Pri prvi sv. maši smo prejele skupno sv. obhajilo in se iznova posvetile Brezmadežni.

Polne zaupanja stojimo na pragu novega leta in upamo, da bo z božjo pomočjo:

srečno in veselo. Orlice po naši domovini naj Bog živi!

Hrastnik. Čas je, da se tudi iz našega kota kaj oglasimo v našem listu. Poročati moramo, da smo imele kmetijsko-gospodinj-ski tečaj, za katerega se je pri Orliški zvezi potrudilo naše izobraževalno društvo. Od srede oktobra, pa skoro do božiča smo se sukale po kuhinji in ob popoldnevih poslušale predavanja ter izdelovale lepa ročna dela. Tečaj je vodila gdč. Hartmanova z veliko spretnostjo in požrtvovalnostjo. Zelo primerno nam je vsak teden razdelila delo v kuhinji in šivalnici, tako da je vsaka tečajnica prišla do vsega praktičnega gospodinj-skega dela. Čas nam je le prehitro minil in morale smo se posloviti od tako lepih dni. Med tečajem smo priredile malo igro »Strahovi«. Devetnajstega decembra pa je bila razstava naših izdelkov, ki so jo obiskovalci zelo hvalili. Ob koncu razstave smo imele še igrico »Blage duše«. Obe igri smo priredile v prid tečaja.

Da smo imele priliko, priučiti se toliko potrebnemu gospodinj-skemu delu, se imamo zahvaliti našemu izobraževalnemu društvu, Orliški zvezi, naši dobri gdč. voditeljici tečaja. Pa tudi vsem drugim dobrotnikom naj Bog bogato plačala!

Orliški krožek Žužemberk. Mlado je še naše gnezdece. Niti leto ne živimo orlovske mladosti, ampak smeha in veselja in radosti pa za prejšnjih tri. O, lepo je! Še stare ženice pravijo tako, kadar nas vidijo. In o dobrem Kukčevem očetu pripovedujejo, da mu je zadnjič dvakrat pipa zamrla, ko nas

je gledal. Da so očka ves čas nekaj godrnjali o rožah in da sta jim pri tem »dve debeli kaplji iz oči prav v pipo padli«. Ej, kaj bi ne bilo lepo! — Pa tudi delamo! Skupaj z odsekom smo imele že dve telovadni akademiji, ki sta v ovenčani dvorani zelo lepo uspeli. Na sv. Štefana dan smo igrale igro »Roka božja«. Še to bi pohvalila, pa je rajši ne bom, da se ne prevzamejo moje sestrice Orlice. — Bog živi!

Veseloigra »Jurčki«. (Glej lanski letnik!) — Ze s par strani sem prejel vprašanja glede vprizoritve, kulis in kostumov te igre, zato vsem, ki bodo »Jurčke« morda še vpri-zarjali, odgovorjam kar tu. — Predvsem zahteva igra okretnih in ugajanih igral-k in mora teči naravno in neprisiljeno. »Razgo-vor« in nastopi pri avdijenci v 2. dejanju naj se dobro naštudirajo. — Sobna oprema v 2. dejanju ne dela težav: nekaj preprog, ki se obesijo po stenah, povsod dobite; velike pahljače po stenah napravite iz živobarvnega papirja; nekoliko lampijončkov in zelenja da sobi slovesnejše lice. — Tudi japonski kostumi se napravijo kaj lahko. Ni treba, da bi bili šivani. Vsaka igralka vzemi tri kose živopisanega ali kriččega blaga (zastori, pregrinjala, prti ali kaj sličnega); dva kosa prideta preko stegnjenih ramen in tvorita ši-roke rokave, ki se spodaj okrog života spno s tretjim kosom. Ves kostum se spne z zaponkami ali par šivi kar vrh obleke. Frizure naj bodo visoke, vanje se zataknejo tenke paličice z barvanimi kroglicami; obrvi naj bodo poševne. — Sicer bo pa iznajdljiv re-žiser marsikaj sam še boljše pogodil.

KAKO JE DRUGOD

Na tem mestu bomo gledale malo po malo po ženskem svetu, da se spoznamo, da se pozdravimo in si krepko stisnemo roko za skupno in vzajemno delo.

Danes nas vodi pot — bolje srce — k našim sestram tam preko. Vse naše so po duhu in po srcu. Kljub skrajno neugodnim raz-meram se udeležujejo v lepo organiziranem društvnem življenju.

Pod okriljem Prosvetne zveze v Gorici de-luje dekliski oddelek, ki ima po poročilih lanskega občnega zbora organiziranih 56 krožkov. Od lanskega poslovnega leta se je število pomnožilo za 25. Poleg prosvetnega in izobraževalnega dela goji tudi telovadbo 18 krožkov. Dekliški oddelek prireja gospo-dinjske, prosvetne in tehnične tečaje, skupne izlete in romanja. Vsako leto se vrši akade-mija s sodelovanjem vseh v Prosvetni zvezi

včlanjenih odsekov. (Zadnja se je vršila dne 25. marca ob sklepu tehničnega tečaja z zelo izbranim in pestrim sporedom.) V prosvet-nem glasilu »Naš čolnič« imajo naše sestre posebni oddelek »Dekliška greda« s pristno dekliskimi sestavki v pesniških oblikah. O svojem društvnem življenju pa poročajo v oddelku »Iz dekliskih krožkov«. — O po-drobnejšem delu bomo še poročale. Za zdaj vsem Vigrednicam prav toplo priporočamo »Naš čolnič«, ki se naroča v Gorici, Via Ma-meli, št. 5 in stane 13 lir. Naše sestre prav radečitajo »Vigred«, vrtnimo jim ljubav za ljubav in naročimo »Naš čolnič«. Tako bodo naše skrite in tajne srčne vezi dobile tudi vidnega izraza. — V iskreni, sesterski lju-bezni pošiljamo vsem in vsaki naši sestri prav srčen pozdrav.

Bog živi!

V oceno smo prejeli:

Ko'iko je Slovencev na Koroškem? Jugo-slovska Matica v Ljubljani je izdala broš-urico pod zgornjim naslovom obsegajočo 40 strani. V knjižici je orisan Slovenski Ko-

rotan z versko-cerkvenega vidika. Koroški Slovenci bivajo v Avstriji v 12 dekanijah in v 110 župnijah. K temu pride še dekanija Trbiž, ki obsega Kanalsko dolino s slavnimi

Sv. Višarjami, in spada zdaj pod Italijo. Skupno število od nas ločenih koroških Slovencev znaša okroglo 115.000.

V pretekli dobi smo Koroško in koroške Slovence poznali zelo slabo. Poleg tega so bili razširjeni med nami o Slov. Korotanu in o koroških Slovencih razni deloma zelo bedasti in omejeni predsodki. Vzemimo n. pr. ono kuriozno Levstikovo pesem: »Korotan je čuden svet!«

Ker Koroške nismo poznali, zato smo jo tudi zgubili. Kajti »nihil volitum, nisi praecognitum«, pravi Latinec. Ničesar ne morem hoteti, česar ne poznam. Tudi ničesar ne morem ljubiti, česar ne poznam. Če hočemo torej, da se nam užge srce za ta lep kos slovenske zemlje, moramo to zemljo najprej spoznati. Priti moramo do žive zavesti, da je to naša zemlja, naša slovenska zemlja, in da za nas ni vse eno, kakšno usodo doživlja ta zemlja in nje prebivalci.

Žalostno stoji z družino, v kateri se družinski člani ne brigajo drug za drugega. Žalostno tudi stoji z narodom, pri katerem se en del ne briga za drugega, z narodom, ki ga ne prevzema živa zavest skupnosti vseh delov naroda.

Čim manjši je narod, tem manjša je tudi možnost njegovega razvoja. Ves narod trpi, če so odtrgani od njega posamezni deli, podobno kakor trpi telo, če odsekaš od njega dele telesa ali če jih tako krepko prevežeš, da se kri ne more več svobodno pretakati po vseh udih telesa.

Vzemi torej v roke zgornjo knjižico in jo pazno prečitaj! S tem si razširiš obzorje z ozirom na poznavanje naše celokupne slovenske domovine, in v tvojem srcu na novo vzplapola plamen domovinske ljubezni, posebej še ljubezni do zatiranih bratov. Zatorej: Vzemi in beri!

O. S.

Ksaver Meško, Legende o sv. Francišku. Gorica 1927. Teh osmero legend z uvodom: Najlepša skrivnost, je visoka pesem slovenskega duhovnika-umetnika ljubeznivemu svetniku. In tako čudovito je zadet značaj svetega Franciška, da kaj podobnega niti svetovni narodi nimajo pokazati. Vsaka legenda je kljub preprostosti umetnina, ki zasluži vso našo pozornost in ponovnega branja. Poleg tega je v teh legendah zakopane toliko zlate življenske modrosti, da zasluži knjiga odlično mesto v naših slovenskih domovih. Ima trajno vrednost. Vigrednica, čitaj!

Leo Wolpert, Unterwegs zur Heimat. (Herder & Co., Freiburg i. B.) Na potu domov se glasi naslov in obeta mnogo. Pa tudi drži svoje obete. Pisano je delo z veliko ljubeznijo in nudi vse polno lepih misli za

praznovanje nedelje. Zlasti gospodičnam učiteljicam na deželi bi knjigo priporočili kot čtivo za nedeljska jutra ali večere.

Der Rembrandtdeutsche Julius Langbehn, življenjepis izrednega moža, Julija Langbehna, ki je spisal pred nekako tridesetimi leti svetovnoznano knjigo: Rembrandt kot vzgojitelj. Bil je protestant, pozneje je postal katoličan in živel tako vzorno sredi sveta in burnega življenja, da človek ob tem življenjepisu polagoma doume tiste težke besede: »Ne vi mene, jaz sem vas izvolil.« Knjigo, ki je bila v štirih mesecih v 13.000 izvodih prodana, priporočajo moderni mladini profesorji, zdravniki, duhovniki, sodniki, kardinali. Izobraženim Vigrednicam jo toplo priporočam.

Breme, Vom Leben getötet. Dnevnik mestnega otroka, izpovedi štirinajstletne in petnajstletne deklice. Neposredno pripovedovanje in živo slikanje življenja, lepega in čistega in zopet umazanega, ki nevednega otroka zvabi v vrtnec. Človeku se krči srce in solze silijo v oči, ko bere te izpovedi. Slika tistega sveta, ki mlada dekleta vabi z neodoljivo silo, dokler — prepozno — ne spoznajo krute prevare. Knjigo priporočam prav iskreno vsem onim, ki se pečajo z vzgojo doraščajočih deklet, zlasti tudi učiteljicam nadaljevalnih šol.

Nachfolge Christi. Tomaža Kempčana globoka življenska knjiga o Hoji za Kristusom je tu doživela v nemškem jeziku novo izdajo. Knjiga ima priročno obliko molitvenika in je opremljena z lepo izpeljanimi slikami Jožefa Führicha. Založba Herder & Co., Freiburg i. B.

R. L. T.

Ave Maria Koledar 1927, ki ga izdajajo oo. frančiškani v Ameriki, je tudi letos zelo lep. Ni le koledar, ampak cela knjiga na 256 straneh. Prav posebno privlačna so poročila eharističnega kongresa z zelo lepimi slikami, na katerih je polno naših znancev. Tudi bivšega g. urednika »Vigredici«, sedaj župnika nove župnije Detroit, vidimo na eni sliki, drugo pa v družbi župljanov. — Koledar se naroča pri čč. oo. frančiškanih Le-mont, Ill. N. Amerika.

Misijski koledar 1927 je prelepa knjiga, ki naj bi bila v vsakem slovenskem domu. Tako lepo poroča o misijonskem delu po vseh delih sveta, da je ne moreš odložiti. Zraven pa tako krasne slike, ki ti nazorno pokažejo življenje v misijonskih deželah. Prav zanimivo je poročilo o »Misijskem na Slovenskem«, iz katerega je razvidno, kaj dobrega se stori v naši domovini za misijone, a tudi to, česar še manjka. Koledar se naroča pri čč. oo. lazaristih, Ljubljana, Trg Tabor 12.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliški podzveza (**Anica Lebar**) v Ljubljani. — Uredništvo in upravišтво je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: **Zvona Primčeva.**

Za Jugoslovansko tiskarno: **Karel Čeč.**

NOVA ZALOŽBA

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 19

*Vse
pisarniške potrebščine
Vse knjige*

**PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO**

**KOLINSKO
CIKORIJO!**

Zavarujte svoje življenje, poslopje, premičnine, pri

**Vzajemni zavarovalnici
v Ljubljani, Dunajska cesta 17**

Podružnice:

CELJE

Breg št. 33

ZAGREB

Pejačevićev trg 15

SARAJEVO

Vrbanja ulica št. 4

TISKARNA: JUGOSLOVANSKA

izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij,
priprosti in umetniški
tisk v eni in več barvah

LITOGRAFIJA:

izvrševanje vsakovrst-
nih ilustracijskih del,
eno- in večbarvnih,
potom kameno-tiska,
offset-tiska in alumi-
nijevega tiska: plaka-
tov, etiket, reklamnih
tiskovin, vrednostnih
papirjev etc., po last-
nih osnutkih ali načrtih
naročnikovih

**TISKARNA
V LJUBLJANI**

**ČRKOLIVNICA
GALVANOPLASTIKA
STEREOTIPIJA**

**PRVOVRSTNA IZVRŠITEV
UMERJENE CENE**

KLIŠARNA:

dobavlja vse vrste
klišejev po risbah, pe-
rorisih, fotografijah,
akvarelnih in oljnatih
slikah za reprodukcijo
v eno- ali večbarvnem
tisku, v poljubni ve-
likosti in obliki

BAKROTISKARNA:

enobarvni bakrotisk
najrazličnejših umet-
niških ilustracij, časo-
pisov, revij, albumov,
propagandnih tisko-
vin, razglednic etc.

Poslušaj, bebica moja!

Da je perilo lepo bleščeče in
ima prijeten vonj, se mora
prati vedno le z „GAZELA“-
milom, ki je najboljši do-
mači izdelek.

GAZELA MILO